

SALLIJA BENFELDE

ESAM NOBALSOJUŠI!

14. Saeimas vēlēšanas ir notikušas un nesušas gan pārsteigumus, gan arī apliecinājušas, ka socioloģisko pētījumu firmas SKDS un *Factum* prognozētais nav bijis maldīgs. Jāpiebilst, ka kibernetikas jomā vēlēšanas pagāja mierīgi, nebija lielu uzbrukumumu. Speciālisti skaidroja, ka pāris reizi dienā novērotā dažu minūšu elektroniskās sistēmas kavēšanās bija saistīta ar pārāk lielām "bruņām" pret kibernetikas uzbrukumiem jeb zināmā mērā sistēma aizsargājās pati no sevis.

Vēlēšanu rezultāti

Kopumā vēlēšanās piedalījās vairāk pilsoņu, nekā pirms četriem gadiem 13. Saeimas vēlēšanās – šogad uz vēlēšanu iecirkņiem devās 916 691 vēlētājs jeb 59,43 procenti no visiem balsstiesīgajiem. Tiesa gan, ārpus Latvijas 14. Saeimas vēlēšanās piedalījās vēl mazāk pilsoņu nekā pirms četriem gadiem.

Saeimā ir iekļuvušas septiņas partijas jeb to apvienības. Gan Latvijā, gan ārpus tās visvairāk balsu saņēma "Jaunā Vienotība": kopā 18,97 procentus balsu jeb 26 vietas Saeimā. Partiju apvienība, kuŗa joprojām nav atteikusies no vārda "zaļie", Zaļo un zemnieku savienība, saņēma kopā pavisam 12,44 procentus balsu jeb 16 vietas Saeimā. Trešais ir pirms vēlēšanām izveidotais pieredzējušo politiķu un uzņēmēju izveidotais Apvienotais saraksts ar 11,01 procentu balsu, kas ieguva 15 mandātus. Ceturtā ar 9,29 procentiem ir Nacionālā apvienība ar 13 vietām Saeimā, piektā – nosacīti prokrieviskā un ideoloģiski padomju stilā domājošā partija *Stabilitāte!* ar 6,80 procentiem un 11 deputātu vietām, sestie ir līdz šim lielajā politikā nebijušie un salīdzinoši gados visjaunākie *Progresīvie* ar 10 vietām. Pēdējā 14. Saeimā ievēlētā partija, kuŗā ir daudz bijušo politiķu, no kuŗiem neatkarīgās Latvijas politikas vēsturē ar skandāliem un skandāliņiem ir iegājis ne viens vien un kuŗas vadonis ir Ainārs Šlesers, ir partija "Latvija pirmajā vietā" ar 6,24 procentiem balsu un deviņām vietām Saeimā. Pašreizējais Saeimas deputāts, viens no bijušās un nu jau izjukušās partijas KPV LV līderiem, kuŗš pirms četriem gadiem bija arī šīs partijas premjera kandidāts, bet valdību nespēja izveidot un vēlāk no partijas tika arī izslēgts – Aldis Gobzems, 14. Saeimā nav ievēlēts. Jāpiebilst, ka Gobzems tagad paziņojis, ka jau izstājies no paša dibinātās partijas un aiziešot no politikas.

Kā balsoja diaspora?

Runājot par diasporas balsojumu, ir vietā atcerēties, ka tie Latvijas pavalstnieki, kuŗi dzīvo ārpus Latvijas, ir ļoti dažādi – tieši tāpat kā Latvijā dzīvojošie. Diasporu mēdz nosacīti dalīt "vecajā" un "jaunajā" diasporā, un apgalvojums, ka "jaunajā" diasporā vairāk ir ekonomisko emigrantu, kuŗu vidū savukārt ir vairāk vienkāršu un ne īpaši kvalificētu darbu strādājošo, ir patiess. Tomēr pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas daudzi ārpus Latvijas

visvairāk balsu saņēmušais saraksts bija *Progresīvajiem* – 17,7 procentu, bet trešajā vietā bija pēc kopējā balsu skaita uzreiz aiz piecu procentu barjēras palikušie "Attīstībai/Par!" ar 8,5 procentiem balsu. Čikāgā "Jaunā Vienotība" ieguva 45,1 procentu (*Progresīvie* – 15, bet tur trešā bija Nacionālā Apvienība ar 11,6 procentiem). Denverā "Jaunā Vienotība" saņēma 46,7 procentus, Losandželosā – 48,9 procentus, Mineapolē – 50,6 procentus, Bostonā 58,8, bet Ņujorkā 48,6 procentus balsu. Sietlā

viet tūlīt aiz "Jaunās Vienotības" otrie ir *Progresīvie*, bet Berlīnē viņi ir pirmie. Ļoti atšķirīgs ir vēlēšanu rezultāts Īrijā: visvairāk balsu arī ir ieguvusi *Stabilitāte!* (18), tad ir "Katram un Katrai" (14,7) "Jaunā Vienotība" (13,7), Apvienotais saraksts (7,8), *Progresīvie* (7,1), Nacionālā Apvienība (6,0) un Zaļo un zemnieku savienība (5,7).

Atšķirības balsojumā ne tikai Latvijā un ārpus tās, bet arī ārvalstu iecirkņos var skaidrot gan ar to, ka Latvijā un arī daļā valstu vēlētāji vispirms vai vairāk domā par gaidāmo ziemu un augošajām cenām, daļa, it sevišķi Liebritānijā dzīvojošie "ekonomiskie bēgļi", ir dusmīgi un vilušies pagājušajās vēlēšanās daudz balsu ieguvušajos politiķos, vispirms jau tajos, kas bija ievēlēti no KPV LV, tādēļ daudzi balsot vairs negāja, bet tie, kuŗi tomēr to nolēma izdarīt, balsoja par *Stabilitāte!* vai par Šlesera partiju, pat atkal par Gobzemu. Austrālijā, Amerikā, Kanadā dzīvojošie acimredzot vairāk domāja par Latvijas drošību, prognozējamību un stabilitāti, tādēļ izvēlējās "Jauno Vienotību" un viņu redzējums par cilvēktiesībām un ģimenes jēdzieniem ir mūsdienīgs un Rietumos akceptēts, tādēļ daudzi balsoja arī par *Progresīvajiem*.

Ārpus Latvijas 14. Saeimas vēlēšanās balsoja mazāk balsstiesīgo, jo bija daudz mazāk vēlēšanu iecirkņu – piemēram, Īrijā bija tikai viens iecirknis, bet Apvienotajā Karalistē neviena iecirkņa nebija, piemēram, Skotijā.

Tomēr visiem tiem, kuŗi balsoja ārpus Latvijas jāsaka liels un patiess paldies, jo daudzās valstīs un reģionos tas prasīja daudz laika un arī naudas, jo nācās braukt cauri gandrīz visai valstij. Tā draugi Velsā vēlēšanām veltīja veselu darba dienu – astoņas stundas, jo Lielbritānijā vēlēšanu dienā dzelzceļš streikvoja. Turklāt bieži vien rindā pie vēlēšanu iecirkņiem nācās stāvēt ilgāk par pusstundu. Tādēļ analizējot un kritizējot vēlēšanu rezultātus un to, ka diasporā šoreiz piedalījās mazāk balsstiesīgo kā iepriekšējās Saeimas vēlēšanās, neaizmirsīsim pateikt paldies tiem, kuŗi balsoja!

14. Saeimas vēlēšanu iecirknī Zviedrijā Stokholmā

arī mātās vai ir izveidojuši ģimēni, devušies pieredzes apmaiņā, tādēļ ārpus Latvijas dzīvojošos nevar dalīt pēc "melns" un "balts" vai "izglītoto" un "neizglītoto" principa.

Tiesa gan, "vecā" un "jaunā" diaspora ir balsojusi atšķirīgi. Ja 14. Saeimu būtu ievēlējusi tikai diaspora, Saeimā mandātus iegūtu astoņas partijas un tad tajā neiekļūtu Ainārs Šlesers, bet mandātus saņemtu Alda Gobzema dibinātā un vadītā partija "Katram un Katrai".

Pirmā gan tieši tāpat būtu "Jaunā Vienotība" ar 26,11 procentiem balsu. Otrie būtu *Progresīvie* ar 14,34 procentiem, trešie – Nacionālā apvienība ar 7,19 procentiem, ceturta ar 7,05 procentiem – *Stabilitāte!*, piektie ar 6,84 procentiem būtu Apvienotais saraksts, bet kā sestā Saeimā iekļūtu Alda Gobzema partija "Katram un Katrai" ar 6,64 procentiem. Septītā ar 5,94 procentiem diasporas vēlētāju balsu būtu Zaļo un zemnieku savienība, bet astotā ar 5,32 procentiem būtu partiju apvienība "Attīstībai/Par!".

Jāteic, ka par "Jauno Vienotību" visvairāk tiešām ir balsojusi "vecā" diaspora. Piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs par "Jauno Vienotību" Vašingtonā nobalsoja 53,06 procenti, un otrs,

par "Jauno Vienotību" nobalsoja 51,5 procenti, bet Indianapolē – 39,7 vēlētāju, Sanfrancisko 55,9 procenti no Milvokos – 45,29 procenti vēlētāju. ASV pasta balsošanā "Jaunā Vienotība" saņēma 55,8 procentus vēlētāju balsu. Brazīlijā "Jaunā Vienotība" saņēma 47,5, bet vispārsteidzošākie bija vēlēšanu rezultāti Austrālijā: Melburnā par "Jauno Vienotību" nobalsoja 61,7 un Adelaidē – 60,7 bet Sidnejā 54,4 procentu Latvijas pilsoņi. "Jaunās Vienotības" saraksts visvairāk balsu saņēma arī Indijā, Austrijā, Apvienotajos Arābu Emirātos, Baltkrievijā, Beļģijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Igaunijā, Itālijā, Izraēlā, Japānā, Kanadā (Toronto arī 60,1), Ķīnā (pat 78,6), Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Spānijā, Somijā, Šveicē, Turcijā, Ukrainā, Vācijā Minsterē (Berlīnē visvairāk balsoja par *Progresīvajiem*), Zviedrijā, Azerbeidžānā (interesanti – otrajā vietā tur ir "Latvija pirmajā vietā"), Gruzijā, Kazachstanā, Moldovā, Ungārijā, Ēģiptē, Luksemburgā.

Ļoti atšķirīgi rezultāti dažādos balsošanas iecirkņos ir Apvienotajā Karalistē. Northamptonā visvairāk balsu ir ieguvis saraksts *Stabilitāte!* ar 21 procentu balsu – acimredzot tādēļ, ka tur ir daudz Latvijas pilsoņu strādnieku, kuŗu dzimtā ir krievu valoda. Daudz-

Juris Lorencs un
Kārlis Streips
par vēlēšanu
rezultātiem

5. lpp.

Veronikai
Strēlertei – 110

6. lpp.

Sarunas Rīgā ar
prof. Bertramu
Zariņu un dr.
Ēriku Niedrīti

7. un 8. lpp.

Trimdas
personību
pašportreti

9. lpp.

"Strēlerte un
divi Johansonī"
Gaismas pilī

10. lpp.

Māris Brancis
izstāžu zālēs

11. lpp.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

GUNDEGA SAULITE

Teātra sezona Jaunajā Rīgas teātrī šoruden sākās pavisam citādi nekā iepriekšējos gadus. Pirmā pirmizrāde patiesībā nebija izrāde, bet mākslas projekts, kas sastāv no divām atšķirīgām daļām. Vispirms skatījāmies teātra izrādē – franču rakstnieces Klodīnes Galeā lugas “Es atgriezšos no tālienes” iestudējumu, bet pēc starpbrīža skatuves priekšskara vietā bija nolaists kinoekrāns un tika izrādīta dokumentālā filma “Ilgūciema māsa”.

Abas daļas apvienoja lugas nosaukums un aktrises un režisores Elitas Kļaviņas radošais darbs. Teātra izrāde bija viņas pieteikums skatuves darba režijā, debija, kas nepārprotami raisīja cerības par nopietnu un dziļi smalkjutīgu pieeju dramatiskajai vielai, par izsmalcinātu teatrālās izteiksmes paņēmieni izvēli liriskā koptēla radīšanā, par uzmanību pret skaņu un gaismu akcentiem. Vizuālā koptēla uzbūvēšanai bija pieaicināts jauns, sevi jau apliecinājis gleznotājs Atis Jākabsons, arī viņam šī bija skatuves debija. Turklāt režisore pati tēloja lugas galveno lomu, tāpēc problēma par laika neapturamo gaitu, par pagātni, kuŗu nav iespējams atsaukt, par gremdēšanos pārdzīvojumos un jaunās atskārmēs bija uztverama kā dziļi izsāpēta, personiska vērsšanās pie skatītāja, lai tas nepastarpināti uztvertu galvenās varones izjūtas un atklāsmes.

Šķiet, ka skatītāju zālē šo iestudējumu uztvēra visai pret-runīgi, jo skatuves norises vairāk atgādināja liriska dzejoļa, ne uz priekšu vadoša sižeta atklāsmi. Dramaturģijā jau pašā

pamatā ir ietverts skatītāju mulsinošs “maldu gājiens”, kuŗā Elitas Kļaviņas varone daudz runā par savu it kā aiziešanu no mājām, no ģimenes. Bet beigās teksts atklāj rūgtu patiesību: viņas ģimene – vīrs un divi bērni – gājuši bojā, kalnos slēpojot. Un tas, ko mēs esam skatījušies ir grūta, atmiņām piesātināta atgriešanās mājās, kas nu ir tukša. Zaudējums un šķiršanās sāpes varonei liek klejot pa apziņas, zemapziņas takām, ļauties at-

kur reiz ritējusi laimīga un harmoniska dzīve.

Izrādē darbojas tikai četri aktieri: Sieviete, viņas Vīrs, ko tēlo Ivars Krasts, un Bērni – Lolita Stūrmane un Breds Brakovskis. Viņu spēle ritēja liriskā tonkārtā, teksts brīžam skanēja kā dzeja. Katrā ziņā Elitas Kļaviņas, spožas un pieredzējušas aktrises, pirmais teātra režijas darbs stipri atšķiras no citiem šajā teātrī redzētiem iestudējumiem. Izteiksmes līdzekļu izvēles ziņā tas

iekšējo monologu, nevar noliegt, ka noskatījušies niansēm bagātu un izstrādātu darbu.

Un ir vēl viens iemesls pieņemt šis vakara pirmās daļas ieceri un īstenojumu, tas ir režisoriski gudri ieprogrammētais kontrasts ar otro daļu, kuŗā tiek izrādīta Elitas Kļaviņas filma “Ilgūciema māsa”, nežēlīgi skarbs stāsts par sievietēm cietumā, tepat Rīgā, Ilgūciemā.

Šis ir jau otrais darbs, kuŗu režisējusi Elita Kļaviņa. Pirmā bija dokumentālā filma “Zor-

darbs, cenšoties neprofesionālas tēlotājas virzīt pretī tēlu atklāsmei, pārdzīvojumiem un vienīgajai šīs lugas izrādei, ne tikai ļauj atklāties ikdienā nepamanītiem un neatklātiem talantiem. Tas satuvina un atbrīvo, bet pats galvenais – atraisa uzticēšanos kinokamerai un režisorei. Par šo ilgu darba stundu gaitā iegūto uzticību, kas, acīmredzot, bijusi abpusēja, režisori var tikai apskaust un apbrīnot. Jo ieslodzītās, uzticoties Elitai, ne tikai ļauj ope-

Skati no izrādes // FOTO: Jānis Deinarts

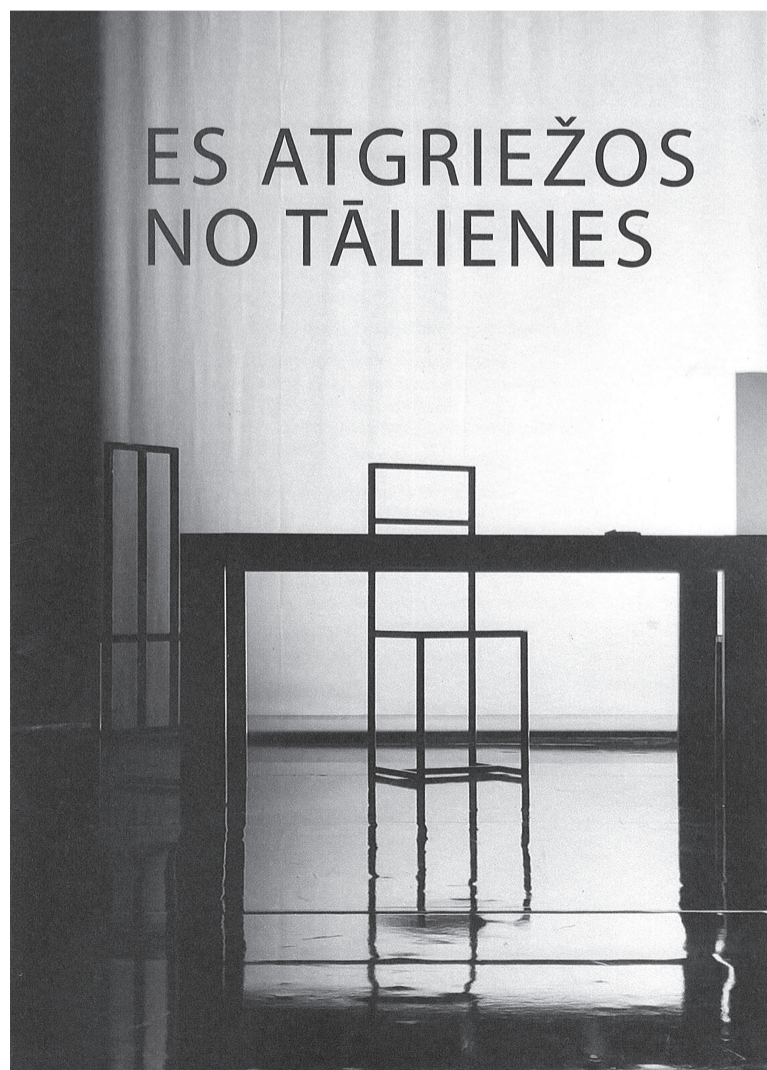
miņām un iedomātām situācijām. Tekstā un sižetā maldijās tie, kas par šo autore izvēlēto paņēmieni nebija neko dzirdējuši vai lasījuši. Aktrises tēlojumā tas tik tiešām bija sievietes ceļš atpakaļ pie sevis pēc dziļa satricinājums, varbūt pat iekšēja sabrukuma, kad jāsaņem spēki, lai atgrieztos vietā,

pat ir vērtējams kā iešana preti ierastajai straumei, vēlēšanās skatītāju uzrunāt smalki niansētiem līdzekļiem. Ir radies atmosfērisks darbs, pilns sāpju un mīlestības. Un pat tā skatītāju daļa, kas varbūt nesāķēra tiši apvērsto sižeta pavedienu, līdz ar to, iespējams, nesaklausot galvenās varones sāpīgo

jana Horobraja”, vēl studiju laika darbs, par ko autore 2019. gadā Lielā Kristapa skatē saņēma apbalvojumu par labāko studentu filmu. “Ilgūciema māsa” filmētas cietumā, kur Elita ar notiesātajām iestudē A. Čehova “Trīs māsas”, vīriešu lomās pieaicinot kolēģus – aktierus no Jaunā Rīgas teātra. Šis

rātores Baibas Kļavas kameras acij sekot cietuma ikdienas rutīnai un sieviešu savstarpējām attiecībām, bet ir noķerti un nofilmēti brīži, kad viņas stāsta par nodarījumiem, kuŗu dēļ izcieš sodu. Nepārstāstot katru gadījumu atsevišķi, teikšu tikai vienu – tie ir satriecoši mirkli, kuŗos runā ne tikai nežēlīga patiesība un kliez apsūdzība tepat, mūsu sabiedrībā, sastopamiem pārdarījumiem, ko savās gaitās pieredzējušas šīs būtnes, kas arī visbaisākajos apstākļos vēlas būt sievietes. Un, lūk, šī pietuvošanās sievietes dvēselei, arī tai, kas reiz dzīves ceļā pakļūpusi, izdarījusi noziegumu, filmu “Ilgūciema māsa” satuvina ar vakara pirmo daļu, lugu, kuŗā arī maldās nelaimīga, mīlestības alkstoša sievietes dvēsele.

Elitu Kļaviņu, kuŗai skatuves gaitās nācies atveidot ļoti atšķirīgus tēlus, kas pārstāv dažādus laikmetus un stilus, filmu radīšanas gaitās vada ļoti mērķtiecīga vēlme atklāt mūsdienu reālās dzīves problēmas. Tajās velti meklēt kādu teatrālītāti, jo kinorežisores gaitās viņu vada pasaules skarbo patiesību izziņāšana un vēlme paraudzīties acīs cilvēkiem, kas ikdienā brien dubļus, bet tāpat sapņo par skaistu un laimīgu dzīvi. Šis dokumentālo filmu nozarē izraudzītais ceļš liecina par patiesām mākslinieciskām dotībām, par labu profesionālismu un raisa cieņu par ieinteresētību nopietnu sociālu problēmu atspoguļojumā. Esmu pārliecināta – no Elitas Kļaviņas mēs varam daudz ko sagaidīt.

Skats no filmas “Ilgūciema māsa”

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

14. Saeimas vēlēšanās nobalsojuši 59,43%; vairāk nekā iepriekšējo divu parlamentu vēlēšanās

Sestdien, 1. oktobrī, notikušajās 14. Saeimas vēlēšanās piedalījušies 916 594 jeb 59,43% balsstiesīgo, liecina Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) informācija par visiem 1055 iecirkņiem, un šoreiz vēlēšanu aktivitāte bija augstāka nekā 13. Saeimas, 12. Saeimas vēlēšanās. 11. Saeimas vēlēšanu aktivitāte, pēc CVK datiem, bija 59,45%. Tādējādi tā nebija zemāka kā 14. Saeimas vēlēšanās.

CVK dati liecina, ka vēlēšanu iecirkņos nobalsojuši 834 968 jeb 54,13% vēlēšanu, savā atrašanās vietā – 18 423 jeb 1,19%, savukārt iespēju iepriekš nodot balsi glabāšanā izmantoja 63 342 jeb 4,11% balsstiesīgo. Aktīvākie vēlēšanu bijuši Vidzemē, kur nobalsoja 262 572 jeb 66,26% balsstiesīgo, Kurzemē nobalsoja 114 977 jeb 63,85%, Zemgalē nobalsoja – 129 158 jeb 62,72%, Latgalē – 111 319 jeb 57,14%, bet Rīgā – 298 568 jeb 52,82%, no tiem ārēmes – 26 189.

Aktīvākie vēlēšanu bija Salkurpīšu novads (83,9%), Ķekavas novads (74,89%) un Ādažu novads (73,99%), bet viszemākā aktivitāte reģistrēta Ludzas novadā (53,64%), Augšdaugavas novadā (52,15%) un Rēzeknes novadā (50,05%)

14. Saeimā iekļūst 7 politiskie spēki, lideros – Jaunā Vienotība

4. Saeimas vēlēšanās lielāko vēlēšanu atbalstu – 18,97% – ieguvusi līdzšinēja premjera Krišjāņa Kariņa pārstāvētā Jaunā Vienotība, bet kopumā parlamentā iekļuvuši septiņi politiskie spēki, liecina Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) publiskotie provizoriskie vēlēšanu rezultāti pēc balsu saskaitīšanas visos 1055 iecirkņos.

Saskaņā ar provizoriskajiem rezultātiem Jaunajai Vienotībai (JV) seko Zaļo un Zemnieku savienība (ZZS), trešajā vietā ir Apvienotais saraksts, tam seko Nacionālā apvienība. 5% barjēru iekļūšanai Saeimā pārvarējusi "Stabilitāte!", kuŗu dibināja Aleksejs Rošļikovs un Valērijs Petrovs – divi no četriem Rīgas domes deputātiem, kuŗus 2019. gadā izslēdza no partijas "Saskaņa" par rupjiem partijas disciplīnas pārkāpumiem, kas sekmēja varas maiņu Rīgas domē; kā arī partija "Latvija pirmajā vietā", kuŗas līderis Ainārs Šlesers pēdējos gados nav darbojies aktīvajā politikā; līdz šim Saeimā nepārstāvētie "Progresīvie".

Neviena no partijām, kuŗa ieguva lielāku vēlēšanu atbalstu 13. Saeimas vēlēšanās pirms 4 gadiem – "Attīstībai/Par!", "Saskaņa", "Konservatīvie" un "KPV LV" – nākamajā Saeimā nebūs pārstāvēta.

Jaunā Vienotība prognozē sarežģītas, bet ātras koalīcijas sarunas

Sarunas par koalīcijas veidošanu pēc 14. Saeimas vēlēšanām būs sarežģītas, bet arī ātras, jo to diktē krīzes situācija, Latvijas Televīzijas raidījumā "Rīta panorāma" sacīja viens no Jaunās Vie-

notības" līderiem Arvils Ašerādens. Viņš pauda prieku par "Jaunās Vienotības" labajiem vēlēšanu rezultātiem un uzsvēra, ka tas uzliek pamatīgus pienākumus.

Ašerādens pastāstīja, ka sanāks partijas valde, kas lems par sarunu grupu. Tā tiksies ar partijām, pret kuŗām "Jaunā Vienotība" nav novilkusi "sarkanās līnijas". Apvienības pārstāvji jau norādījuši, ka nesadarbosies ar Zaļo un Zemnieku savienību, ja tā turpinās sadarbību ar Aivaru Lembergu. Tāpat "Jaunā Vienotība" nav gatava sadarbīties ar prokremliskām partijām, kā arī ar partiju "Latvija pirmajā vietā", ko uzskata par populistisku.

Ašerādens prognozēja komplikētas sarunas, jo dažādām partijām ir dažādi viedokļi par daudziem jautājumiem. Tāpat jāsaprot jaunievēlēto politisko spēku – "Apvienotā saraksta" un "Progresīvo" – pozīcijas. Politikis gan uzsvēra, ka krīzes situācija liek strādāt ātri.

Politologs: Potenciālajā koalīcijā varētu būt četras partijas

Neilgi pēc pirmo provizorisko 14. Saeimas vēlēšanu rezultātu publicēšanas potenciālie parlamentā iekļuvušie politiskie spēki iezīmēja tā sauktās sarkanās līnijas jeb nosacījumus, pie kuŗiem gatavi strādāt jaunajā koalīcijā, kā arī minēja iespējamās sadarbības partnerus.

Pēc 14. Saeimas vēlēšanām varētu būt četru partiju koalīcija, kuŗā ir "Jaunā Vienotība" (JV), Nacionālā apvienība (NA), "Apvienotais saraksts" (AS) un "Attīstībai/Par!" (Attīstībai/Par!), intervijā Latvijas Radio raidījumā "Krustpunktā" sacīja politologs Jānis Iksstens (attēlā). "Neizskatās, ka labēji orientētai koalīcijai ir daudz iespēju," viņš sacīja. Iksstens gan norādīja, ka ievērojot NA un "AS" piesardzīgās atbildes par gatavību pieņemt Krišjāni Kariņu ("JV") kā

premjēru.

Kariņa iespējamo nekļūšanu par premjēru gan noraidīja politologe Lelde Metla-Rozentāle. Viņa sacīja, ka uzstāt pret Kariņu kā premjēru nav risks, kas attaisnots, jo bez "JV" izveidot koalīciju nevar. Protams, ja netiek ņemtas koalīcijā "Latvija pirmajā vietā" vai Zaļo un Zemnieku savienība, pret ko daudzi uzvarētāji jau vilkuši "sarkanās līnijas".

Metla-Rozentāle arī skaidroja, ka, ja koalīcijā ņem tikai "Attīstībai/Par!", tad šai apvienībai būs "zelta kārts" un izšķirošā loma – proti, bez šī politiskā spēka lēmumus nevarēs pieņemt, tādēļ tas varēs uzstādīt savu noteikumu. Ja koalīcijā paņems arī "Progresīvos", tad nevienam nebūs "zelta kārts".

"Apvienotais saraksts" nav gatavs sadarbīties ar Lembergu "Apvienotajam sarakstam" ("AS") nav problēmu ar atsevišķiem Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS) deputātiem, bet gan ar Aivaru Lembergu.

"Viņu neredzam ne savos kolēģos, ne pat, ka varētu risināt kādas nopietnas sarunas," sacīja AS pārstāvis E. Tavars. No viņa teiktā noprotams, ka arī "AS" būtu gatava sadarbīties ar ZZS, ja tā norobežotos no Lemberga. Līdzīgi jau izteikusies "Jaunā Vienotība". "Apvienotā saraksta" sastāvā ir Latvijas Zaļā partija, kuŗa Lemberga dēļ izstājās no savienības ar Latvijas Zemnieku savienību, ar kuŗu kopā bija apvienībā ZZS.

Saeimas vēlēšanu testu izturējuši tikai četri ministri

Vēlēšanas nozīmē ne tikai iepazīšanos ar jaunām sejmām uz politiskās skatuves, bet arī atvēršanos no jau ierastiem personāžiem – vismaz uz kādu laiku. Tā piemēram valdībā no 14 Ministru kabineta locekļiem tikai četri vēlēšanās ieguvuši vēlēšanu uzticību turpināt darbu valdībā.

Apvienībai "Attīstībai/Par!" paliekot zem 5% barjēras, izredzes strādāt nākamajā valdībā zaudējuši šī politiskā spēka pārstāvji: iekšlietu ministrs Kristaps Eklons, aizsardzības ministrs Artis Pabriks, veselības ministrs Daniels Pavļuts, kā arī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs.

"Es vēl esmu jauns. Laiks rādīs. Skaidrs, ka ar šo dzīvi nebeidzas. Vienlaikus skaidrs, ka vienā vai citā amplūā turpināšu pildīt savus pienākumus un darbu pēc vislabākās apziņas," sacīja Plešs.

Eklons norādīja: "Skaidrs, ka ugunsdzēsības dienestā vairs neatzīstos – tas dzīves posms man ir pagājis. Savu ārtavu esmu dienestā ieguldījis. Drīzāk jāmeklē jauni izaicinājumi gan profesionālā, gan emocionālā ziņā." Tāda pašā iemesla dēļ valdības māju drīzumā pametīs partijas "Konservatīvie" pārstāvji – tieslietu ministrs Jānis Bordāns, izglītības ministre Anita Muižniece, labklājības ministrs Gatis Egļitis un satiksmes ministrs Tālis Linkaits. "Es nedomāju pamest nedz partijas, nedz aktīvās politikas aprindas. Mēs gatavosimies nākamajām vēlēšanām, kas būs Eiropas Parlamenta vēlēšanas, un pēc tam arī pašvaldību vēlēšanām," sacīja Linkaits.

Valdības māja, visticamāk, būs jāpamet arī finanšu ministram Jānim Reiram. Kaut arī viņa pārstāvētā "Jaunā Vienotība" vēlēšanās uzvarēja, Reiru vēlēšanu svītrojumiem nobīdīja no pirmās uz 4. vietu, atstājot uzreiz zem svītras. "Jaunās Vienotības" valde uzreiz pēc vēlēšanām nolēma, ka uz ministru amatiem nevirzīs Saeimā neievēlētos politikus.

Pie Rīgas pils atklāj izstādi "Valsts prezidenta institūcijai 100"

Par godu Valsts prezidenta institūcijas simtgadei pie Rīgas pils

tika atklāta ārtelpas izstāde 21 metra garumā, kas ataino Valsts prezidenta institūcijas vēsturi un attīstību, uzsverot Latvijas valstiskuma nepārtrauktību un demokrātisko tradīciju nozīmīgumu.

"Šogad mēs atzīmējam Satversmes simtgadi. Tikko spēkā stājās Satversme, tika ievēlēts arī pirmais Latvijas Valsts prezidents. Parlamentārā republikā Valsts prezidenta institūcija nodrošina valsts pastāvēšanu un ilgtspēju," izstādes atklāšanā uzsvēra Valsts prezidents Egils Levits. "Izstādē jūs redzēsiet divas personības, kuŗas klasiski neatradīsiet Valsts prezidentu portretu galerijā. Tie ir Pauls Kalniņš un Jāzeps Rancāns, kuŗi pildīja Valsts prezidenta funkcijas okupācijas periodā un turpināja mūsu valsts nepārtrauktību," īpaši atzīmēja Valsts prezidents.

"Izstādē ir veltīta mūsu Valsts prezidentiem, kuŗi simt gadu garumā ar savām vērtībām, ar savu principiālo nostāju un ar savu viedokli ir ietekmējuši to, kā dzīvo un ir dzīvojuši mūsu valsts," atklājot izstādi teica Valsts prezidenta padomnieku biroja vadītāja, Valsts prezidenta padomniece kultūrpolitikas jomā Sarmīte Ēlerte, norādot, ka, izstādē tika veidota ar mērķi apvienot trīs lietas "pirmkārt, Valsts prezidenta funkcija, ko nosaka Satversme vai likumi, otrkārt, personība un, treškārt, ne mazāk svarīgi, izaicinājumi, kurus katram prezidentam nesis laiks".

Ārtelpas izstāde veidota plašam interesentu lokam, īpaši aicināti ir skolēni un skolotāji izmantot bagātīgo izstādes materiālu, lai noturētu valstiskumam veltītu izziņošu mācību stundu. Izstādē "Valsts prezidenta institūcijai 100" būs apskatāma pie Rīgas pils līdz 2. decembrim. Iecerēta arī atkārtota izstādes eksponēšana 2023. gada pavasarī. Ārtelpas izstādes tekstu līdzautoris ir vēstures doktors Gatis Krūmiņš. Izstādes tapšanā informācija iegūta un apkopota no 44 dažādām institūcijām.

Kariņš: Apzināta infrastruktūras bojāšana Baltijas jūrā ir ārkārtīgi nopietns incidents

Apzināta infrastruktūras bojāšana Baltijas jūrā ir ārkārtīgi nopietns incidents, un lai to izmeklētu un vienotos par turpmākajiem soļiem, ir svarīga cieša Eiropas Savienības (ES) un NATO

sadarbība, mikroblogošanas vietnē Twitter uzsvēra Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV).

Iepriekš Iekšlietu ministrijā norādīja, ka, reaģējot uz izskanējušo informāciju par iespējamo diversiju pret Baltijas jūrā esošo gāzes pārvades infrastruktūru Nord Stream, Latvijas atbildīgās iestādes pastiprinājušas drošības pasākumus enerģētikas pārvades infrastruktūras sektorā. Patlaban no ārvalstu atbildīgajām iestādēm tiek iegūta precīzā informācija par gāzes vada bojājumiem un to izraisītajām sekām.

Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks sociālajā tīklā Twitter paziņojis jau tiešāk, proti, ka gāzes vadu cauruļu saspridzināšana Baltijas jūrā ir diversija un tā ir notikusi tiešā NATO teritorijas tuvumā. Šis ir brīdis, kad ir nepieciešama cieša ES un NATO sabiedroto sadarbība incidenta izmeklēšanā un kritiskās infrastruktūras aizsardzībā. Cauruļvada Nord Stream sabotāža ir klasificējama kā visnopietnākais drošības un vides incidents Baltijas jūrā, norādījis Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs..

Ukrainas prezidenta biroja vadītāja padomnieks Mihailo Podoljaks pauda uzskatu, ka Nord Stream avārija ir Krievijas plānots terorakts, Maskavai šādi pirms ziemas cenšoties sēt pānīku Eiropas Savienībā (ES).

Dānijas varasiestādes kopumā konstatējušas trīs noplūdes gāzesvadus Nord Stream un Nord Stream 2, kas no Krievijas stiepjas līdz Vācijai. Divas no noplūdēm atrodas Nord Stream gāzesvadā uz ziemeļaustrumiem no Bornholmas salas Baltijas jūrā, bet vēl viena konstatēta Nord Stream 2 uz dienvidaustrumiem no šīs salas. Novērojumu stacijas Zviedrijā un Dānijā reģistrējušas spēcīgus zemūdens sprādzienus pirms tika atklātas noplūdes no Nord Stream gāzes vadiem Baltijas jūrā.

ĀM atkārtoti aicina Latvijas valstspiederīgos iespējami drīzāk pamest Krieviju...

...un nedoties uz šo valsti. Tā mikroblogošanas vietnē Twitter ierakstījis ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Ministrs norāda, ka šis ir atkārtots un uzstājīgs aicinājums, ņemot vērā starptautiskās situācijas saasināšanos. "Aicinām Latvijas valstspiederīgos neapmeklēt Krieviju un tos, kuri šobrīd ir Krievijā, aicinām pēc iespējas ātrāk izceļot!" teikts Ārlietu ministrijas paziņojumā.

ĀM aicina Latvijas valstspiederīgos neapmeklēt Krieviju, ņemot vērā šobrīd pret Krieviju ieviestās starptautiskās sankcijas, iespējamo drošības situācijas pasliktināšanos, kā arī ierobežotās izbraukšanas iespējas.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Latvija nodibina diplomātiskas attiecības ar Māršala salu

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs puda nostāju, ka Latvijai ir būtiski sadarboties ar līdzīgi domājošiem partneriem Indijas un Klusā okeāna reģionā. Ministrs informēja par Latvijas vēstniecības atklāšanu Kanberā, kas ir plānota kā reģionāla pārstāvniecība, tādējādi ļaujot identificēt konkrētas sadarbības jomas arī ar Māršala salām. "Mēs uzskatām Māršala salas par lideri vairākos Eiropas Savienībai būtiskos jautājumos, jo īpaši klimata pārmaiņu, vides ilgtspējas un okeānu pārvaldības jomā, tādēļ strādāsim, lai atrastu praktiskas sadarbības iespējas 2021. gadā pieņemtās Eiropas Savienības-Indijas un Klusā okeāna stratēģijas ietvaros," teicis Rinkēvičs.

Sarunā ārlietu ministrs pateicās par atbalstu Ukrainai ANO balsojumos. Būdamā vienīgā Klusā okeāna salu valsts, kas pašlaik ievēlēja ANO Cilvēktiesību padomē, Māršala salas atbalstīja rezolūciju par Krievijas agresijas Ukrainā ietekmi uz cilvēktiesībām, izveidojot izmeklēšanas komisiju. Ārlietu ministrs pateicās arī par Māršala salas atbalstu Latvijas kandidātūrai ANO Drošības padomes 2025.gada vēlēšanās.

Saeima atbalsta pāreju uz mācībām tikai latviski bērnodzarus un pamatizglītībā trīs gadu laikā

Saeima galīgajā lasījumā atbalstījusi pakāpenisku pāreju uz mācībām tikai valsts valodā vispārējās izglītības un pirmsskolas pakāpē līdz 2025. gadam. Balsojumā attiecīgos grozījumus Izglītības likumā atbalstīja 63 deputāti, pret bija 16 deputāti. Arī par Vispārējās izglītības likuma grozījumiem balsojums bija līdzīgs.

Atbalstītās izmaiņas likumos paredz pakāpenisku pāreju uz mācībām tikai valsts valodā pirmsskolā un pamatizglītībā trīs gadu laikā – līdz 2025. gadam.

Pārejas posmu noteica, lai veicinātu sekmīgu pilnveidotā mācību saturu un pieejas ieviešanu visās Latvijas izglītības iestādēs.

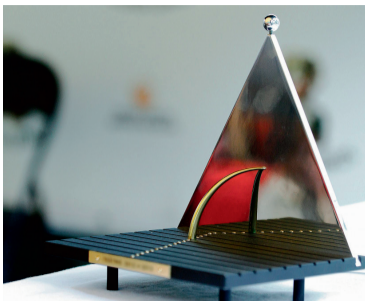
Ar likumu plāno pārsaukt vismaz 98 komunistisko režīmu slavinātos vietvārdus

Ne mazāk kā 98 vietvārdi Latvijā joprojām slavina komunistisko režīmu vai tā atbalstītājus, un vēl 47 vietvārdi slavina rusifikācijas politikas simbolus. Tā secinājusi biedrība "Publiskās atmiņas centrs". Tikai dažas pašvaldības reaģējušas uz centra vēsturnieku ieteikumiem vietvārdus pārdēvēt. Tāpēc Tieslietu ministrija vēl pirms vēlēšanām iesniegs Saeimā likumprojektu, lai noteiktu par pienākumu atbrīvoties no šāda padomju mantojuma.

"Publiskās atmiņas centrs" norāda, ka Latvijā ir daudz izcilu personību, kuŗu vārdā nav nosaukts neviens objekts, neviena iela, to vietā ir daudz krievu rakstnieku. Piemēram, Rīgā ir gan Puškina, gan Gogoļa, gan Turgeņeva iela." Fricis Bārda, Eriks Adamsons, Austrā Skujiņa, Ludis Bērziņš, Reģina Ezera, Vizma Belševica, Klāvs Elsbergs, Dzintars Sodums, Linards Tauns, Melānija Vanaga, Mārtiņš Brauns, Imants Ziedonis, Leons Briedis, Uldis Bērziņš, Knuts Skujenieks oficiālos vietvārdos nav minēti nemaz," uzskaitīja Publiskās atmiņas centra pārstāve Kristīne Jarinovska. "Publiskās atmiņas centrs" norādīja, ka tikai daļa pašvaldību reaģējusi uz biedrības norādījumiem un bez iebildumiem piekritusi padomju laiku slavinājumus vietvārdos nomainīt. Ar daudzām pašvaldībām sarunas nonākušas strupceļā, vairākas pašvaldības atteikušas no vietvārdu pārdēvēšanas.

Paziņoti "Spēlmaņu nakts" pretendenti; visvairāk nomināciju Valmieras teātrim

29. septembrī Latvijas Teātra darbinieku savienības (LTDS) rīkotajā preses konferencē tika

nosaukti 2021./2022. gada sezonas gada balvas teātri "Spēlmaņu nakts" pretendenti 13 kategorijās. Vislielāko skaitu nomināciju – kopā 18 – saņēmis Valmieras Drāmas teātris un šajā teātri izrādes radījušie mākslinieki. Savukārt izrāde, kas izceļas ar vislielāko nomināciju skaitu, ir Dailles teātra iestudējums "Rotkho" – darbs žūrijas novērtējumu izpelnījies 11 reizi.

Lai gan 2021./2022. gada sezonā teātros vēl aizvien bija jūtama Covid-19 radītās pandēmijas ietekme, žūrijas komisijai izdevās izvērtēt vairāk nekā 100 sezonas jauniešu iestudējumus Latvijas profesionālajos teātros, t.sk. 2022. gada Valmieras vasaras teātra festivāla izrādes.

Pašā sezonas sākumā LTDS vienojās ar teātru vadītājiem, ka šajā ciklā teātri varēs iekļaut arī 2020./2021. gada sezonā (teātru dīkstāves laikā) veidotos jauniešu iestudējumus, kuŗus dažādu iemeslu dēļ publiski nevarēja parādīt līdz 2021. gada septembra vidum un kuŗi netika vērtēti iepriekšējās Covid-19 smagi skartās sezonas kontekstā.

Neaizmirstamas dienas Stokholmā

Pasaules diasporas amatierteātri no 23. līdz 25. septembrim pulcējās saietā Plats solis *Arsta Folkets Hus* Stokholmā. Savukārt 26. septembrī teātra cilvēki viesojās Latvijas vēstniecībā Stokholmā, kur viņus laipni uzņēma vēstniece Ilze Rūse. Saietā klātienē bija pārstāvētas kopā 17 mākslinieciskās pašdarbības kopas gan no Latvijas, gan no citām valstīm. Jauniešu teātris *Eksperiments*

VĒSTNIECĪBAS ZIŅAS

LATVIJA. 3. oktobrī, aizsardzības ministrs Artis Pabriks iepazīšanās vizītē uzņēma Kanadas vēstnieku Braienu Švarcu un Turcijas vēstnieci Šuli Euztunču, lai pārrunātu reģionālās drošības un divpusējās sadarbības jautājumus. Latvijai un Kanadai ir cieša militārā sadarbība, kuŗu abas valstis turpinās attīstīt, veidojot NATO daudznaicionālo kaujas grupu par brigādes līmeņa vienību.

TURCIJA sniedz ieguldījumu reģionālās drošības stiprināšanā, piedaloties NATO Baltijas gaisa telpas patrulēšanā. Latvijas un Turcijas divpusējā sadarbība aizsardzības jomā notiek militārās izglītības un apmācības jomā. Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku pārstāvji ir piedalījušies NATO programmas "Partnerattiecības mieram" organizētajosursos Ankarā, kā arī citos Turcijas militāros un civilos mācību centros notiekošos semināros unursos.

(Jūrmala, Latvija), Bergenā latviešu amatierteātris *LATiBergen* (Bergena, Norvēģija) biedrības Stokholmas Forums teātra trupa (Stokholma, Zviedrija), Birminghamas Mazais teātris (Lielbritānija), Jorkšīras Improvizācijas teātris "Spogulis" (Bradforda, Lielbritānija), Latviešu-dāņu biedrības amatierteātris "Pūpols" (Vejele, Dānija), Stokholmas Atraktīvais Latviešu amatierteātris "Sala" (Zviedrija), Jelgavas Studentu teātris *Latvija*. Īrijas Latviešu teātris "Sliedes" (Kildare, Īrija), Austrālijas Latviešu teātris (Melburna, Austrālija), Īrijas jauktais koris "LAIR" (Dublīna, Īrija), latviešu teātris Itālijā "Momento" (*Campagnatico*, Itālija) u. c.

Programmā tika iekļautas arī tās izrādes, kas bija iepriekš uzfilmētas un atsūtītas kā video izrādes. Ar tām saietā piedalījās Sidneijā Latviešu teātris (Austrālija) un Reikjavikas Latviešu teātris (Islande). Ņudžersitijas latviešu teātris "Jautrais tomāts" no ASV un Piterboro teātra studija "Saimē" no Lielbritānijas bija atsūtījuši video sveicienus, turklāt Amerikas teātri "Jautrais tomāts" un "Holivudas koferis" saietu atbalstīja arī finansiāli, sponzorējot atklāšanas balles mūziķu grupu "Stokholmas Spēlmaņi". Saita noformējumu veidoja mākslinieki Santa Siliņa (Īrija), Mareks Melecis un Renārs Krastiņš (Dānija), bet programmā papildināja māksliniece Kristīnes Lagzdas *Haapanen* (Zviedrija) darbu izstāde.

ZIŅAS ĪSUMĀ

• Partijas "Katram un katrai" vadītājs Aldis Gobzems atstājis amatu un izstāties no sava politiskā spēka. Tā videoierakstā sociālajā tīklā *Facebook* paziņoja Gobzems. Viņš pastāstīja, ka nosūtījis ziņu partijas valdei. Pēc viņa domām, šis ir vīrišķīgs solis, jo netika īstenots tas, ko bija apņēmis, proti – uzvarēt vēlēšanās. Tādēļ par to Gobzems uzņemties atbildību. Viņš arī izstājas no partijas, lai tā varētu turpināt darbu bez viņa.

• Valdība atbalstīja papildu atbalstu iedzīvotājiem un uzņēmumiem energocenu krīzē 422,2 miljonu eiro apmērā. Atbalsta pasākumi vēl jāapstiprina Saeimā.

Mūžībā 64 gadu vecumā devies uzņēmējs Aldis Sāmitis, SIA "Amerikas auto" īpašnieks. Par Sāmiša nāvi sociālās saziņas tīklā *Facebook* pavēstījis žurnālists un Latvijas Motokluba asociācijas sekretārs Arnis Blodons.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa:

www.brivalatvija.lv

JURIS
LORENCIS

Noslēgušās 14. Saeimas vēlēšanas. Pilnas negaidītu pārsteigumu, prieka asaru un rūgtu zaudējumu. Es tās salīdzinātu ar labu detektīvu, kurā intriga saglabājas līdz pašai pēdējai lappusei. Vēl pirmdienas, 2. oktobra, vakarā nebija skaidrs "Attīstībai/ Par!" liktenis. Tagad zinām, ka no tikšanās Saeimā to šķīra nieka 250 balsis... Vēlēšanu rezultāti vēl ilgi tiks apspriesti un analizēti, studenti par tiem rakstīs bakalaura un doktora darbus. Viss sagriezies kājām gaisā. Partijas, kas 13. Saeimas vēlēšanās ieguva 60 % vēlēšanu balsu, šajā Saeimā vairs nebūs pārstāvētas. Iepriekšējo vēlēšanu uzvarētāji – *Saskaņa*, KPV LV, Jaunā konservatīvā partija, "Attīstībai/Par" – visi palikuši "aiz borta". Un tomēr izskatās, ka Latvijas politikas vektors kopumā paliks nemainīgs. Kā tas iespējams? Jo vēlēšanās kopumā uzvarējuši labēji, latviski politiski spēki. Ja palasa ievēlēto deputātu vārdus, var visai droši apgalvot – kopumā šī Saeima būs kompetentāka nekā iepriekšējā. Kaut vai tāpēc, ka tajā vairs nebūs pārstāvēta tāda raiba kompānija kā KPV LV.

Vispirms par uzvarētājiem. Lielākos laurus plūksuši "Jaunā Vienotība". Arī "Apvienotais saraksts", kas sevi piesaka kā jaunu politisko spēku. Daļa vēlēšanu griebeja redzēt kaut ko līdzīgu "Jau-

najai Vienotībai", Nacionālajai apvienībai vai "Attīstībai/ Par!" – bet ar jaunu zīmolu. Tādu viņi arī dabūja "Apvienotā saraksta" izskatā. Tie ir gudri, kompetenti, godprātīgi cilvēki, kas vairākumā nākuši no Reģionu apvienības, Zaļās partijas un Liepājas partijas. Bez šī politiskā spēka nav iespējams izveidot jauno valdību. Tomēr atklāts paliek jautājums – cik stabils un noturīgs būs šis "Apvienotais saraksts"? Pagaidām tas nav nekas vairāk kā domubiedru grupa. Turklāt šī politiskā spēka līderis, uzņēmējs Uldis Pīlens, pats vēlēšanās nebalotējās. Pie vēlēšanu uzvarētājiem pieskaitāma arī Nacionālā apvienība. Atklāti sakot, pēc Krievijas agresijas Ukrainā es prognozēju, ka "nacionāli" dabūs vairāk balsu. Bet realitāte ir tāda, ka jau vairākas vēlēšanas pēc kārtas atbalsts Nacionālajai apvienībai sarūk. Lēnām, bet tomēr sarūk. Nepatīkams trends, ko vajadzētu censties pārvarēt. Labi veicies arī Zaļo un Zemnieku savienībai jeb ZZS. Šī partija ir pie varas daudzās pašvaldībās. Nevar noliegt, ka šis apstākļi palīdzēja arī Saeimas vēlēšanās. Savu lomu spēlēja vecais, atpazīstamais zīmols – ZZS. Turklāt daudzi joprojām nav pamanījuši, ka Zaļā partija patiesībā vairs nav vienā sarakstā ar Zemnieku savienību. ZZS ir pieredzējis, labējs un latvisks politisks

spēks. Tomēr izskatās, ka arī šoreiz tam nebūs vietas valdošajā koalīcijā. Iemesls – pārāk cieša saistība ar bijušo Ventspils mēru Aivaru Lembergu, kurš iekļauts ASV valdības sankciju sarakstā.

Un tagad par zaudētājiem. Pilnīgu sagrāvi piedzīvojuši "Konservatīvie". Jau labu laiku viņu reitings slidēja uz leju, līdz vēlēšanu dienas vakarā atdūrās pret niecīgajiem 3 %. Savukārt "Attīstībai/Par!" izgāšanos es nevaru izskaidrot citādi, kā vien ar pagalam neveiksmīgu vēlēšanu kampaņu. Tieši kļūdainā kampaņa bija tā, kas aizbaidīja ne tikai liktenīgās 250 balsis, bet gan daudzus tūkstošu balsu. Lieta tāda, ka "Attīstībai/Par!" vēlētais ir salīdzinoši gudrs. Tāds, kurš interesējas par politiku, saprot to. Un te pēkšņi viņa partija nāk klajā ar saukli "Nedriksat bremsēt valsti vēl četrus gadus!" un cenšas norobežoties no premjera Kariņa. Bet nav iespējams atrasties valdības koalīcijā, vadīt atbildīgas ministrijas (tajā skaitā Iekšlietu un Aizsardzības!) un pirms vēlēšanām tēlot opozīciju. Vēlētāji tādas lietas nepiedod, viņi pamatoti jautā – mīlie draugi, kur tad jūs paši bijāt šos četrus gadus? "Konservatīvo" un "Attīstībai/ Par!" zaudējumu es salīdzinātu ar "Latvijas ceļa" sakāvi 8. Saeimas vēlēšanās 2002. gadā, kad toreizējā varas partija ieguva 4, 9 % balsu

un neiekļuva parlamentā. Sensacionāls ir arī pagalam sliktais *Saskaņas* rezultāts. Politologs Juris Rozenvalds izteicies, ka tas liecinot par "krievvalodīgo vēlēšanu dezorientāciju". Tomēr šim uzskatam diezin vai varētu piekrist. Jo krievvalodīgais vēlētais mainījis savas simpātijas un izvēlējies Alekseja Rosļikova vadīto partiju "Stabilitātei!", kas neslēpj savu atklāti prokrievisko nostāju. Tad jau drīzāk taisnība būs "Dienas" žurnālistei Agnesei Margevičai, kas savā *Twitter* kontā ierakstījusi: "Rosļikova panākumi liek domāt, ka Krievijas agresijas atvērtni uz iecirkņiem ir aizveduši daudz agresīvāku, arī gados jaunāku vēlēšanu, kurām *Saskaņa* par bezzobainu un "Krievu savienību" par senilu. Maskavas propagandas valodā – "krievu pavasaris". Ļoti sliktā ziņa mūsu drošībai".

Reāli iezīmējas divas iespējamās valdības koalīcijas. Pirmā – "Jaunā Vienotība", "Apvienotais saraksts" un Nacionālā apvienība. Kopā tās 54 balsis. Saskaņoti un disciplinēti strādājot, šāda komanda varētu vadīt valsti nākamajos četrus gadus. Teorētiski šiem politiskajiem spēkiem varētu pievienoties "Progresīvie" ar desmit balsīm. Te gan ir daudz jautājumu. Grūti iedomāties, ka Nacionālā apvienība varētu akceptēt dažu "Progresīvo" politiku kreisi – liberālos uzskatus. Pavisam droši var

teikt, ka arī nākamo valdību vadīs Krišjānis Kariņš. Savu amatu visdrīzāk saglabās arī ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Tas, kas nepavisam nav skaidrs – vai uz otro termiņu tiks pārvēlēts Valsts prezidents Egils Levits. Pagaidām viņam atbalstu izteikušas vien "Jaunā Vienotība" un Nacionālā apvienība, kurām kopā ir 41 balsis. Latvijas Satversmes 36. pants paredz, ka Valsts prezidentu ievēlē Saeima atklātā balsojumā ar ne mazāk kā 51 deputātu balsu vairākumu. Turklāt klist runas, ka uz prezidenta krēslu mērķējot arī "Apvienotā saraksta" līderis Uldis Pīlens. Bet līdz prezidenta vēlēšanām vēl jāgaida. Taču negaida veicamie darbi. Pēctecība un stabilitāte ir laba lieta, bet pārmaiņām jābūt, it īpaši saimniecības jomā. Latvijas Bankas prezidents Mārtiņš Kazāks izteicies, ka "nākamajai Saeimai un tās apstiprinātajai valdībai pie darba jākeras nekavējoties, risinot neatliekamus uzdevumus enerģētikas politikā, kā arī, ķeroties pie 2023. gada valsts budžeta izstrādes un pieņemšanas." Es vēl pieminētu tādas izaicinājumus kā drošība un neprognozējamā situācijas atbilstība Krievijā.

Atliek tikai novēlēt jaunajai Saeimai un valdībai gudrību, spēku un izturību.

Skats uz vēlēšanām

KĀRLIS
STREIPS

Milzīgs pārsteigums 14. Saeimas vēlēšanās bija fakts, ka *Saskaņa sociāldemokrātiskā partija* zaudēja visas vietas parlamentā. Kā var spriest, kādreiz saņemtais balsis aizgāja partijas *Stabilitātei!* un, iespējams, partijas *Latvija Pirmajā vietā* virzienā. Pirmo nodibināja divi deputāti no negodā kritušās Rīgas domes, kuŗa tika likvidēta 2020. gada beigās un atvietota ar ārkārtas vēlēšanām 2021. gada augustā. Izdevās likvidēt *Saskaņas* un partijas *Gods kalpot Rīgai* desmit gadu monopolu galvaspilsētas varas virsotnē.

Un vēl, visus mandātus arī zaudēja partija "Attīstībai/Par", kuŗas izvirzītais premjera kandidāts Artis Pabriks pēdējās dienās pirms vēlēšanām tapa skarbi kritizēts sociālajos tīklos. Svētdien no rīta, pēc vēlēšanu dienas, partijai bija mazliet virs nepieciešamajiem pieciem procentiem, lai tiktu pie mandātiem, taču dienas gaitā balsu skaits saruka, un galu galā partija palika ar 4,97% balsu. Tāpat visus mandātus zaudēja partija, kuŗa 13. Saeimā ienāca kā *Jaunā konservatīvā partija*, bet sasaukuma laikā sevi pārsauca par partiju *Konservatīvie*. A/P gadījumā problēma varēja būt skandāls, kādā iekūlās redzams partijas pārstāvis Juris Pūce. Tāpat veselības ministrs Daniels Pavļuts netika galā ar Covid-19 krīzes izaicinājumiem. Pēdīgi daudzas politisko novērotāju uzacis pacēlās tad, kad partija paziņoja, ka tās

kandidātu starpā būs Vjačeslavs Dombrovskis, kuŗš iepriekšējos gadus bija pavadījis kā skarbs varas kritiķis *Saskaņas* deputātu aprindās. *Jaunās Konservatīvās partijas* gadījumā iespējams, ka cilvēkus pievilka partijas skaļi bazūnētais apgalvojums, ka tā nodrošinās "bezkompromisa tiesiskumu." Tāpat liktenis nodrošināja, ka konkrēti JKP vadītajai Tieslietu ministrijai nācās izstrādāt Satversmes tiesas pagērēto likumu par civilām savienībām, tajā skaitā viendzimuma pāriem. Tas, iespējams, pietiekami daudziem vēlētajiem bija solis par tālu.

Kopumā 5% barjēru šogad pārvāra septiņas partijas. Vislabākos rezultātus uzrādīja premjerministra Krišjāņa Kariņa vadītā "Jaunā Vienotība". Sekoja Zaļo un zemnieku savienība, kuŗas nosaukums ir maldinošs, jo Zaļā partija šogad atšķēlās no *zemniekiem* un pievienojās jaunai partijai ar nosaukumu Apvienotais saraksts. Tā 1. oktobrī bija trešajā vietā. Ceturtajā – Nacionālā apvienība, piektajā – jau minētā partija *Stabilitātei!*, sestajā – Latvija Pirmajā vietā (LPV), bet septītajā – partija *Progresīvie*, kuŗa 2018. gadā tika pāri diviem procentiem balsu un līdz ar to pie valsts finansējuma nākamo četru gadu garumā. Tas pats, starp citu, izdevās Latvijas Krievu savienībai, bet tai finansējums nav izmaksāts vienkārši tāpēc, ka partijai nav Latvijā reģistrēta bankas konta.

3. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits atsevišķi tikās ar visu septiņu Saeimā ievēlēto partiju un apvienību pārstāvjiem. Pēcāk viņš paziņoja, ka ir aicinājis Kariņa kungu sākt sarunas par nākamās koalīcijas veidošanu, lai gan prezidents arī teica, ka oficiāli kandidātu premjerministra amatam viņš nosauks ne ātrāk kā 1. novembrī, kad būs 14. Saeimas pirmā darba diena.

Zaļos zemniekus Krišjānis Kariņš neuzrunās, jo vēlēšanu naktī partijas "mēbele" Augusts Brigmanis atklātā tekstā Latvijas televīzijā paziņoja, ka patik tas kādam, vai nepatīk, bet partija neatteiksies no attiecībām ar kādreizējo Ventspils mēru Aivaru Lembergu. Šis ir cilvēks, kuŗš savulaik NATO spēkus Latvijā nodēvējis par okupantiem. Pret viņu turklāt vērstas ļoti smagas sankcijas no ASV puses. Par visu vairāk, šogad februārī Lembergs notiesāts par ļoti smagiem noziegumiem. Par to taujāts, Brigmanis spēja vien skandināt – "bet viņš ir ļoti populārs." Kamēr pastāvēs šis Stokholmas sindromam līdzīgās attiecības starp partiju un notiesāto noziedznieku, vieta koalīcijā tai nebūs.

Stabilitātei! acimredzot jaunajā Saeimā spēlēs *Saskaņas* prokrievisko lomu, tāpēc arī tai būs jāpalielina opozīcijā. LPV ir kārtējais kādreizējais satiksmes ministra un Rīgas domes priekšsēdētāja Ainara Šlesera politiskā biznesa pro-

jekts. Partiju var uzskatīt par dinosauru partiju tādā nozīmē, ka Šlesers politikā ir darbojies jau ļoti, ļoti sen. 14. Saeimā ievēlēts arī kādreizējais, islaicīgais un ne īpaši veiksmīgais premjerministrs Vilis Krištopans. Abos gadījumos arī ievēlēti dinosauru dēli. Arī LPV būs jādīrē opozīcijā.

Zaudētāju starpā bija milzīgais demagoģis un populists Aldis Gobzems, kuŗa partija "Katram un katrai" nepārlicināja pietiekamu skaitu vēlēšanu. Tas pats noticis demagoģei Jūlijai Stepaņenko, kuŗa 2018. gadā ievēlēta no *Saskaņas*, pirmajā 13. Saeimas darba dienā paziņoja, ka viņa būs frakcijām nepiederīga deputāte, un tādā statusā ir bijusi visu laiku. Stepaņenko kādu laiku pavadīja Gobzema partijā un tad Šlesera partijā, bet galu galā nonāca partijā "Suverēnā vara", kas saņēma tikai trīsarpus procentus balsu. No otras puses, no LPV saraksta ievēlēta Linda Liepiņa, kuŗa 13. Saeimā bija ļoti skaļa, bet sasaukuma laikā par kaut ko apvainojās un nolika mandātu.

Būtisks elements šajās vēlēšanās bija fakts, ka vēlēšanu līdzdalība bija krietni lielāka nekā pirms četriem un astoņiem gadiem. Gandrīz 60% balsstiesīgo Latvijā vai nu balsoja iepriekš, vai arī devās uz iecirkni 1. oktobrī balsot klātienē. Tas liek skumji raudzīties uz faktu, ka ārzemēs vēlēšanu līdzdalība salīdzinājumā ar 13. vēlēšanām pamatīgi sarukusi – pirms

četriem gadiem nobalsoja 23,69% balsstiesīgo, šogad – tikai 16,13 procenti. Iespējams tāpēc, ka šogad bija stingrāki noteikumi par iecirkņu veidošanu, jo arī iecirkņu skaits ārpus mūsu valsts robežām ievērojami samazinājās. Ārzemēs tāpat kā Latvijā labākais rezultāts bija "Jaunajai Vienotībai", kam sarakstā sekoja *Progresīvie*, Nacionālā apvienība, *Stabilitātei!*, Apvienotais saraksts, "Katram un Katrai", ZZS un Attīstībai/Par. Visas minētās partijas ārzemēs saņēma vairāk nekā 5% balsu un līdz ar to būtu tikušas pie mandātiem. Atšķirībā no Latvijas, Šlesera biznesa projektu ārzemēs balsojošie atstāja zem pieciem procentiem.

Laiks rādīs, kas notiks ar 14. Saeimu un tās veidoto valdošo koalīciju. Jācer, ka izveidosies stabila un darbaspējīga grupa ministru, kuŗi ar visu nopietnību pieies tādiem būtiskiem jautājumiem, kā energoresursu cenu krīze, Kremļa fašista genocīds Ukrainā u.tml. Attiecības Ministru kabinetā reizēm būs saspīlētas, bet grietas cerēt, ka galu galā viss būs labi.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

14. Saeimas vēlēšanas

“Latvijā redzu to labāko”

Profesors Bertrams Zariņš intervijā Mārai Libekai un Ligitai Kovtunai

Starp politiskajām priekšvēlēšanu debatēm tikpat kā netika pamanīts, ka Rīgā pulcējušies latviešu ārsti, zobārsti un citu medicīnas jomu speciālisti no vairākām valstīm, lai tiktos 9. Latvijas ārstu kongresā, kas norisinājās no 21. līdz 24. septembrim. Daudzi mediķi atzina, ka kongress savā vērienā un satura bagātībā bijis izcils notikums. Arī tādēļ, ka šogad 75. gadadienu atzīmē Latviešu ārstu un zobārstu apvienība, kuŗu 1947. gadā Eslingenā izveidoja toreizējie trimdas ārsti.

Deleģātu vidū bija arī Bertrams Zariņš, Hārvarda universitātes Masačūsetas galvenās slimnīcas sporta medicīnas un ortopēdijas profesors. Pēc kongresa ar viņu tikāties saviesīgā mediķu sarīkojumā P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, kur Bertrams Zariņš pastāstīja par aizvadīto kovida laiku, par kopā ar brāli, Stenforda universitātes asinsvadu ķirurģijas profesoru Kristapu Zariņu dibinātā Latvijas Medicīnas fonda palīdzību ukraiņiem, kā arī apspriedām citas tēmas.

Latvijas Medicīnas fonds, kuŗam esat līdzdibinātājs un kuŗš palīdz jaunajiem ārstiem iegūt ārvalstu pieredzi, tagad sniedz palīdzīgu roku arī ukraiņiem. Cik plašs ir šis atbalsts?

Esam finansiāli atbalstījuši Ukrainas mediķus, kuŗi strādā Latvijas ārstniecības iestādēs. Katram no simtdesmit mediķiem piešķirām tūkstoš eiro, kas kopsummā ir 110 tūkstoši eiro. Ukrainas aizstāvjiem nosūtījām ekipētu neatliekamās medicīniskās palīdzības mašīnu, finansiāli atbalstījām ievainoto Ukrainas kaŗavīru transportēšanu uz Latviju, kā arī Latvijas ķirurgus, kuŗi strādā Ukrainā. Par to esam saņēmuši ne vienu vien pateicības vēstuli.

Kā Amerikā uztver kaŗu Ukrainā?

Amerikāņi ļoti atbalsta Ukrainu un vēlas palīdzēt. Par labu Krievijai televīzijā tikpat kā neko neredz un nedzird. Neesmu dzirdējis, ka kāds sūdzētos, ka Amerika par daudz naudas tērē, lai palīdzētu atbrīvot Ukrainu no Krievijas armijas okupantiem.

Domāju, ka būs grūti, jo Krievija negribēs padoties, – Putinam ir vienalga, cik Krievijas kaŗavīru iet un ies bojā Ukrainā.

Es negribētu apgalvot, ka prezidents Baidens ir mans iecienītākais politiķis, bet es ļoti apbrīnoju viņu par to, ka viņš spējis tik daudz paveikt Ukrainas labā. Kaŗš Ukrainā ir tālu projām no Amerikas, un tas neskar mūsu ikdienas dzīvi tik dziļi kā Latvijā. Tomēr amerikāņi atbalsta Ukrainu, kaut arī nedomā katru dienu par kaŗadarbību, kā tas ir Latvijā vai citās Ukrainai tuvējās valstīs.

Jūsu dibinātais fonds kopš deviņdesmito gadu sākuma piešķir stipendijas jaunajiem ārstiem zināšanu papildināšanai ārvalstu medicīnas klīnikās.

Cik ir to laimīgo, kas šīs stipendijas saņēmuši?

Fondam ir 64 stipendiāti, kuŗiem bijusi šī lieliskā iespēja iemācīties ko jaunu citu valstu klīnikās un to atvest uz Latviju. Viena caurmēra stipendija ir apmēram seši tūkstoši dolāru, un katru gadu ir četri līdz seši stipendiāti.

Šo fondu nodibinājām pēc tam, kad Latvija bija atguvusi neatkarību un sākumā tam bija nedaudz cits virziens. Latvijā ļoti trūka medikamentu, tāpēc palīdzējām šajā jomā. Latvijā medicīna izskatījās diezgan primitīva, instrumenti bija nolietoti, veci un bija jāpalīdz uzlabot šo stāvokli. Tikai vēlāk, kad Latvija

Es pieradu pie jaunās dzīves, nedomāju, ka nav nemaz tik slikti dzīvot mājās, un vairs neatgriezšos slimnīcā. Tā gan nav, ka absolūti neko vairs nedaru – jo projām esmu aktīvs – mācu studentus un rakstu grāmatu.

Tagad cilvēki ir vakcinējušies un daudzi izslimojuši, un mēs Amerikā nejutām kovida klātbūtni. Var teikt, ka Amerikā par kovidu vairs nedomā.

Par ko būs jūsu grāmata?

Ar kolēģi no Polijas Dr. Robert Smigielski rakstām par ceģala locītavas anatomiju. Jāatzīst, ka ārstu anatomijas zināšanas nav pietiekamas, visas ceģala operācijas notiek, izmantojot artroskopu, un ārstiem nav vajadzības

vidusskolas, kā tas ir Latvijā. Pirms tam ir jāiegūst bakalaura grāds vienalga kādā specialitātē, kas nav medicīna. Lai uzsāktu medicīnas studijas, jābūt vismaz nelielai dzīves pieredzei un briedumam. Turklāt, lai kļūtu par medicīnas studentu, ir jāiztur ļoti liels konkurss.

Agrāk gandrīz katru gadu braucāt uz Latviju, lai veiktu kādu operāciju. Kā ir tagad?

1989. gadā atvedu artroskopus un iemācīju ārstus ar tiem rīkoties. Šurp lidoju gandrīz katru gadu, lai palīdzētu apgūt šo jauno metodi. Agrāk, kad bija ceģu ievainojumi, bija jāveic liela operācija, bet tagad to var izdarīt ar mazu instrumentu, tādu kā sal-

bija plašas pazīšanās, un viņam radās ideja nokļūt pie toreizējā valdības vadītāja Edvīna Breša ar toreizējā kultūras ministra Raimonda Paula biroja starpniecību, jo tam ar Ministru Padomes priekšsēdētāju bija tiešie telefona sakari. Sākumā Bresis šaubījās, bet beigās atļāva. Kongress izvērtās par nacionāli patriotisku pasākumu, kas bija noorganizēts vislabākajā līmenī.

Vaicāšu jums kā pieredzējušam ortopēdam – kāpēc tik daudziem Latvijā ir nepieciešamas ceģalu locītavu operācijas?

Agrāk, kad bija jāatver celis, daudzi negribēja tik plašu operāciju, bet tagad, kad to var izdarīt daudz saudzīgāk, daudzi piesakās. Vecumā meniski ieplīst, ieķeras, un to tagad var viegli izārstēt.

Manuprāt, te liela nozīme ir arī iedzimtībai. Skandināvijā un Baltijā daudz vairāk slimo ar artrītu nekā siltajās zemēs. Jo projām nav skaidras atbildes, kāpēc tas tā notiek.

Jūs, būdams sporta ārsts, esat ārstējis gan Amerikas hokejistus, gan futbolistus. Tās traumas nereti paliek uz mūžu. Vai jums nav viņu žēl?

Sevišķi futbolisti gūst ļoti daudz ievainojumu. Katrā spēlē ir apmēram divi spēlētāji, kuŗi nākamajā nedēļā nespēlē traumu dēļ. Ceģu un plecu locītavu traumas ir vienas no biežākajām. Kad sportists ir jauns, viņš par to nedomā. Es arī to darītu, ja es būtu varējis – sasniegumi sportā atvirza no domām par to, kas būs vēlāk.

Atceros, ka jūs stāstījāt par saviem pirmajiem iespaidiem, iebrūcot Rīgā tālajos 80. gados. Viss bijis tumšs, visur krieviski uzraksti. Tikai vienā veikālā ieraudzījāt uzrakstu latviešu valodā “Piens”. Tagad esam iebrūkuši otrā grāvī – tūristi Rīgā īsti nevar saprast, kādā valstī viņš atrodas, jo latviskie veikalu nosaukumi un citi uzraksti pazūd angļu nosaukumu vidū. Vai esat to pamanījis?

Kuŗi ir labāki – krieviskie vai angļiskie?!

Man ir divi dēli, sieva ir latviete, un mēs mājās runājam latviski. Reizēm, kad es sajaucu angļu un latviešu vārdus, dēli man pārmet, ka nerunāju pareizi.

Nesen atbrīvojāmies no Rīgas centrālā padomju simbola. Atbrīvošanās no citiem okupācijas simboliem visā Latvijā jānotiek līdz 15. novembrim. Vai jūs nemulsināja, ka visus šos daudzus gadus Pārdaugavas pieminekļi “atbrīvotājiem” bija neaizskarams?

Protams, ka bija dīvaini. Atbraucis uz Latviju, vēlos šeit pozitīvi darboties un negribu kritizēt to, kas te notiek. Es raugos uz to labāko, nevis sliktāko. Neko daudz nezīnu par Latvijas politiku, un pat, ja zinātu, neizteiktos.

(Turpinājums 8. lpp.)

Bertrams Zariņš: “Atbraucis uz Latviju, vēlos šeit pozitīvi darboties un negribu kritizēt to, kas te notiek. Es raugos uz to labāko, nevis sliktāko. Neko daudz nezīnu par Latvijas politiku, un pat, ja zinātu, neizteiktos.”

izmantot savas anatomijas zināšanas. Bet, ja gadās pacients, kuŗam, piemēram, avarējot ar motociklu, ir vaļējs ceģala bojājums, ķirurgiem ir vajadzīgas anatomijas zināšanas, kuŗas viņi ir piemirsuši.

Medicīnas studenti iegūst daudz zināšanu, kas ir ārpus anatomijas, bet pašu anatomiju viņiem maz māca. Hārvarda universitātē, kur es lasu lekcijas ortopēdijā, uz katru preparējamo ķermeni ir četri studenti – divi iemācās ceģala anatomija, bet pārējie divi – rokas anatomiju. Ceru, ka topošā grāmata palīdzēs atsvaidzināt un labāk apgūt anatomiju.

Jums ir arī ķīmika diploms. Vai, pirms kļūvāt par ārstu, jums bija citi plāni?

Tiesa, man ir kolledža iegūts bakalaura grāds ķīmijā. Amerikā medicīnu nevar studēt tūlīt pēc

miņu, ļoti saudzīgi. Jau aizritējis diezgan daudz gadu, kopš šīs operācijas Latvijā notiek pasaulē līmenī, un man vairs nav šeit ko mācīt.

Atceros, ka viena no manām pirmajām operācijām Latvijā bija 1989. gadā, kad biju šurp atlidojis, lai organizētu pirmo Pasaulē latviešu ārstu kongresu. Kad sāku interesēties par tā norises vietu, mani Rīgā aizveda uz Kongresu namu, kur kādā telpā bija izkārti Ļeņina un Staļina portreti. Tas bija nepieņemami, tāpēc lūdzu, lai ierāda citas telpas. Tā nokļuva Sporta pili. Liktenīgi, ka par Sporta pili atbildīgās dāmas vīram bija gādījusies nelaimē – ceģala trauma. Es to izoperēju, un viņa atvēlēja pils telpas kongresa rīkošanai. Taču vajadzēja saņemt atļauju arī no valdības. Traumatologam Viktoram Kalnbērzam

nostabilizējās, sākām palīdzēt izglītības veicināšanā pasaules līmenī. Pirmais stipendiāts bija traumatologs Valdis Zatlērs artroskopijā, otrs bija asinsvadu ķirurgs Dainis Krieviņš.

Jaunie ārsti ir mācījušies gan Līvenes Universitātes slimnīcas staru terapijas nodaļā Beļģijā, Itālijā papildinājuši savas zināšanas nieru un aknu aizstājējterapijā, ieguvuši pieredzi Nacionālajā neiroloģijas un neiroķirurģijas slimnīcā Apvienotajā Karalistē, Londonā, Groningenas Universitātes Medicīnas centrā Nīderlandē un citur.

Savukārt tiem jauniešiem, kuŗi dzīvo un mācās medicīnu universitātēs, kolledžās un medicīnas skolās ārpus Latvijas, ir iespēja ar fonda finansiālu palīdzību gūt praktisku pieredzi Latvijas medicīnas iestādēs.

Latvijā mediķu vidū pastāv tāds uzskats, ka ir zināms vecums, kad skalpelis ir jāliek malā. Vaicāšu jums kā ortopēdijas ķirurgam – kā jums šķiet, kad tas būtu jādara?

Piemēram, es beidzu operēt un ārstēt ceģalu un plecu locītavas, kad sākās kovida uzbrukums. Pandēmijas laikā slimnīcā nefunkcionēja operāciju zāles, tāpēc biju spiests atstāt slimnīcu. Medicīnas klīnikā, kuŗā strādāju, tika ārstēti vienīgi kovida pacienti. Arī pats saslimu, tomēr viegli, jo biju četras reizes vakcinējies.

“Latvijā redzu to labāko”

(Turpināts no 7. lpp.)

Jūsu izjūtas šajā, 9. kongresā, atminoties pašu pirmo latviešu ārstu kongresu Rīgā?

Pirmais bija ļoti emocionāls, to nevar salīdzināt ar šo, kas jau devītais un kad viss ir ļoti stabilizējies, kad varam runāt par medicīnu, ne tik daudz par politiku. Tas pirmais bija 10 dienas patriotismā un latviskā sajūsmā... Kopš tā laika ik gadu esmu ieradies Latvijā, ikreiz pamanot, ka situācija medicīnā kļūst arvien labāka – profesionālajā ziņā.

Kuŗās jomās visvairāk šobrīd vajadzīga jūsu – Amerikas ārstu palīdzība?

Mana un brāļa Kristapa darbošanās mūsu dibinātajā Medicīnas fondā ir filantropiska, proti, nesavtīgi sniedzam finansiālu un profesionālu atbalstu Latvijas jauniešiem ārstiem. Pēc manas pārliecības, Latvijas medicīna ir pasaules līmenī, un nedomāju, ka mums no ārzemēm vajadzētu kaut ko pamācīt vai kritizēt – Latvijā paši zina, kas vajadzīgs.

Tūlīt pēc minētā pirmā kongresa mēs ar Kristapu iesākām Medicīnas fondu ar mērķi izglītot. Jo, kad Latvija atguva brīvību, jau drīz pēc tam sapratām, ka vairs nevajag sūtīt praktiskas lietas, aparātūru, bet bija nobriedusi vajadzība skolot jaunus ārstus, speciālistus, kas ar pasaules līme-

Bertrams Zariņš, dr. med., asoc.prof., asinsvadu ķirurgs Dainis Krieviņš, Kristaps Zariņš

na aparātūru strādās. Pirmais palīdzības posms bija noslēdzies, vajadzēja iet tālāk. Nākamā posma palīdzība saistījās arī ar atbalstu medicīnas iestādēm, tostarp Latvijas Ārstu biedrībai, kam va-

jadzēja, piemēram, datortechniku. Un nu ir izglītošanas posms, kad esam pārgājuši uz stipendijām jauniešiem mediķiem, un šī palīdzība ir vajadzīga joprojām, tā vienmēr būs aktuāla. Atminos arī

savu pirmo stipendiju pēc savas rezidentūras pabeigšanas – man teica: iemācies kaut ko jaunu un atved mums atpakaļ! Es iemācījos artroskopiju. Tāds ir arī mūsu fonda princips – iemācies kaut ko

jaunu un atved atpakaļ uz Latviju.

Kad 1990. gadā uzaicināju papildināties Amerikā dakteri Valdi Zatlēru, mēs viņam arī iemācījām artroskopiju, un viņš to “atveda” uz mājām...

Un vēl – jūs arī saviem pacientiem labprāt stāstāt par Latviju, kamēr ierosināt tik lielu interesi, ka kāds bagāts kungs reiz vēlējās ziedot. Te es domāju multimiljonāru Normanu Naitu, kas Latvijas medicīnai noziedoja krietnu summu.

Latvija man ir ļoti svarīga, un es no sirds vēlos tai dot. Gan pats, gan rosināt citus. Tāpēc izmantoju katru iespēju.

32 gadus biju Amerikas hokeja komandas “Boston Bruins” galvenais ārsts, un atceros, kad 2006. gadā ar to ieradās Rīgā uz pasaules čempionātu, klusībā cerēju, ka Latvija uzvarēs...

Kādas ir jūsu paša iecienītās sportiskās aktivitātes?

Galvenokārt medicīniskas! Atpakaļceļā uz mājām Bostonā, piemēram, iegriezīšos Barselonā, Spānijā, kur mans kolēģis un labs paziņa, Mančesteras, Anglijā, futbola komandas galvenais ārsts Dr. Ramon Cugat ir uzaicinājis sniegt priekšlasījumu par ceļgala artroskopiju.

Darbs Latvijai mūža garumā

Dr. Ēriks Niedrītis intervijā Ligītai Kovtunai

Kad pasaulē plosījās kovids pilnā spēkā, kad gaidījām vakcīnas, tu *Laikā* rakstīji reportāžas par savu dzīvi un darbu šajā briesmīgajā brīdī – kā strādā, kā sevi sargā, līdz beidzot – kā savā darbavietā Longailendas slimnīcā saņem pirmo poti. Paldies tev par mierinošajiem un pamācošajiem rakstiem! Un par tavu darbu! Paldies arī par sabiedrisko darbību, kas dod iespējas jauniešiem Latvijas ārstiem un rezidentiem papildināties Amerikā!

Daru to, ko varu! Un, atbraucis mājās no Latvijas, došos saņemt kārtējo, nu jau piekto poti, kas mani pasargās no kovida omikrona paveida.

Latvijā ir vesela “antivakseru kustība”, daudzi raudzījās ielauzties politikā, izpatīkot tiem, kas ir pret “piespiedu vakcināciju” – raugiet, lai pēc pāris nedēļām varētu ierasties Amerikā, man jābūt obligāti vakcinētai! Nevis Krišjānis Kariņš vai Latvijas valdība “piespieda...” – L.K.)

(Te man jāpavīpsnā par tiem Latvijas tautiešiem, kas dikti iestājas pret “piespiedu vakcināciju” – raugiet, lai pēc pāris nedēļām varētu ierasties Amerikā, man jābūt obligāti vakcinētai! Nevis Krišjānis Kariņš vai Latvijas valdība “piespieda...” – L.K.)

Kopš kuŗa laika tu esi LĀZAS biedrs?

Vēl kopš tā laika, kad LĀZAS valdes priekšsēdis bija dr. Pauls Grūbe, sen. Tad kādu laiku biju šīs organizācijas vicepriekšsēdis.

Ēriks Niedrītis: “Jau bērna gados gāju latviešu skolā, mācījos latviešu valodu, iesaistījos latviešu sabiedrībā. Līdz šai dienai varu nodeklamēt “Tālavas taurētāju”, ko mēs, latviešu puikas, dabūjām mācīties, kamēr amerikāņu vienaudži pagalmā sita bumbu... Biju skauts, dziedāju, dejoj – darīju visu, kas latviešu puikam Amerikā bija jādara! Tad nāca vidusskolas gadi, kad bija jāiet demonstrācijās par Latvijas brīvību pie padomju sūtniecībām. Un katru mīļu brīdi – stāstīt, stāstīt par Latviju.”

Visu savas Amerikas ārsta darbības laiku arī esi bijis “latviešu ārsts” vārda vistiešākajā nozīmē, jo tavā aprūpē bijuši tautieši, galvenokārt cienījamā vecumā...

... tāpēc man viņu vizītēm jāie-

kārto divtik ilgs laiks. Viņiem gribas parunāties, un man ir interesanti uz klausīt.

Nav noslēpums, ka sirsniņa saruna dziedē labāk nekā tablete.

Bez šaubām! Turklāt šie cilvēki

mani pazīst kopš bērnības, jo – cik tad liela tā latviešu sabiedrība Ņujorkā! Manas mammas pauzdes cilvēki jau gaidīja, kad izmācīšos par ārstu, teica, tiklīdz tu atvērsi savu privātpraksi, mēs būsim klāt! Man tiešām bijis ļoti kupls pulks latviešu pacientu, bet pa šiem 33 gadiem gan tas, saprotamu iemeslu pēc, sarucis. Un tomēr – esmu pārliecināts, ka šie sirmie latviešu kungi un dāmas dzīvoja ilgāku mūžu manas ārstēšanas dēļ! Esmu ļoti priecīgs, ka varēju viņiem palīdzēt.

Cik ilgi pagāja, kamēr kļuvi par kvalificētu ārstu – internistu Amerikā?

Četri gadi medicīnas skolā, četri universitātē, trīs gadi prakse slimnīcā, ceturtais – “fellowship” Jewish slimnīcā Ņujorkā, kur joprojām strādāju. Tātad – 12 gadi.

Latvijā tam jāvelta septiņi gadi. Labi, ka pateicoties Prof. I. Lazovska, brāļu Zariņu Medicīnas fonda u. c. stipendijām Latvijas ārsti var apgūt pieredzi, līdz ar ko Tēvzemes mediķi var būt pasaules līmenī. Vai arī pie tevis ir praktizējušies Latvijas jaunie mediķi?

Mana palīdzība viņiem ir bijusi ļoti praktiska – esmu uzņēmis savās mājās, praksē parādījis savu darbavietu un nokārtojis rezidentūras iespējas. Manā profesijā ir grūti strādāt plecu pie pleca ar praktikantu, jo bez darba slimnīcā un privātpraksē es strādāju arī tiesvedības jomā, kas ir ļoti privāta. Proti, pārstāvu pacientus, kas nav spējīgi lemt par, piemēram, medikamentu lietošanu vai nelietošanu.

Kopš kuŗa gada tu sāktu skai-

tīt savu palīdzības darbu Latvijas medicīnai?

Tas ir bijis visa mana mūža garumā! Un, lai to varētu darīt, jau bērna gados gāju latviešu skolā, mācījos latviešu valodu, iesaistījos latviešu sabiedrībā. Līdz šai dienai varu nodeklamēt “Tālavas taurētāju”, ko mēs, latviešu puikas, dabūjām mācīties, kamēr amerikāņu vienaudži pagalmā sita bumbu... Biju skauts, dziedāju, dejoj – darīju visu, kas latviešu puikam Amerikā bija jādara. Tad nāca vidusskolas gadi, kad bija jāiet demonstrācijās par Latvijas brīvību pie padomju sūtniecībām. Un katru mīļu brīdi – stāstīt, stāstīt, stāstīt par Latviju.

Vēl ne tik sen latviešu dziesmu svētkos Amerikā esmu redzējis tevi dejojam Ņujorkas “Jumi”?

Esmu nodejojis 55 savas dzīves gadus...

Tavs ārsta padoms cilvēkiem laikā, kad mūs tā apdraud infekcijas?

Neko jaunu nepateikšu – mazgā rokas, izvēlies, kur ej, pēc iespējas tiecies ar draugiem svaigā gaisā, neej uz veikalu, kad tur mēdz būt daudz cilvēku. Un labi izgulies, dzer vitaminus...

... tu pats labprāt lietojot džinu ar toniku...

Jā, bet tikai vienu glāzi!

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

IRMA GREBZDE

Man ļoti patika, ka reiz kāda draudzene sacījusi otrai – “kas gan tai Irmāi nekaiš, saraksta tik grāmatu un – nauda rokā!”

Es viņai pilnam pievienojos. Rakstīšana man padodas tik viegli un ātri, ja tikai neuzbrūk slinkums, ka nav ne sviedru, ne pūļu.

Savas noveles vai romānus pārdzīvoju jeb izdzīvoju, iedama ikdienas solī. Manā iztēlē tēli izaug dzīvi. Arī naktīs netieku no tiem vaļā, pilnīgi tos “redzu”, viņu sejas, augumus, apģērbu. Kad rakstāmais ir tik tālu iznēsāts, tad atliek tikai ķert papīru un spalvu. Cīņa vienīgi ir ar tīri tehnisku varēšanu – ātri uzrakstīt.

Ar rakstāmmašīnu rakstot, zaudēju domu plūdumu, tādēļ labāk noder spalva. Mani manuskripti pirmrakstā ir tīri, tik-

pat kā nemaz nestrīpoti. Varbūt tā rakstīt ir aplami. Esmu mēģinājusi dažreiz savus darbus labot, bet tad izgaist domas pirmreizība, krāšņums, teikumi iznāk samocīti.

Tā rodas manas grāmatas – viegli.

Tematu man nekad nav trūcis, jo katrs cilvēks ir pasaule par sevi un aprakstāms.

Bieži jādomā, kas nākotnē notiksies ar šīm grāmatām, ko mēs, rakstnieki, svešumā, uzrakstām. Ilgs nebūs viņu mūžs.

Varbūt daudzi jaunie cilvēki reiz stāvēs pie savu vecāku atstātajiem grāmatu plauktiem, neziņā, ko ar to saturu iesākt.

Viņu latviešu valoda būs nepilnīga un interese maza.

Tad – uguns vai cits iznīcināšanas veids sāks darbu, lai jauno latviešu mājokļos atbrīvotu vietu, kur novietot grāmatas, rakstītas šīs zemes valodā. Un mūsu “trimdas literatūra” būs beigusi eksistēt.

Daudz grāmatu ir iznācis latviešu valodā, kopš izkāpām “Jaunās zemes” krastos. Daudz par tām sacīti patiesi un nepatiesi vārdi. Ir uzticēti literāru darbu kopojumi personām, kas maz literatūru pazīst, ir kritizēti rakstnieki,

kas daudz spējīgāki par pašiem kritizētajiem – arī rakstniekiem. Iznikusi pavisam ir cik necik nopietni ņemama kritika, te, svešumā.

Daudzi rakstnieki bijuši sarūgtināti par godalgu piespriešanu. Kaut kā nav īsta nopietna pamata grāmatu vērtēšanā. Ir izaugusi jauna (jeb pusjauna) rakstnieku paaudze – diemžēl – šai pasaulei vairs sekotāju nebūs.

Visu to pārdomājot, kļūst skumji. Vai ir vērts maz runāt?

Iziešu dārzā, redzēšu koku krāšņās lapu krāsās. Arī tas nav mūžīgs. Varbūt es viņu aprakstīšu un tas sadegs reiz kopā ar manām grāmatām jaunības ugunīs.

Un – jauna pasaule nāks.

ARNOLDS ŠMITS

Vienmēr jaunatnes vidū

Sports mani sāka ļoti aizraut Rīgas pilsētas 1. ģimnazijā, no kuŗas nākušas tik daudzas latviešu sporta zvaigznes. Paldies par to mūsu mīļajam fiziskās audzināšanas skolotājam J. Bernsonam.. Es šo skolu beidzu 1927. gadā. Jau skolas laikā ziemā visi vakari pagāja slidotavā. Es redzēju, kā piedzima Latvijas ātrslidošanas sports, kad LSB slidotavā trenējās mūsu paši pirmie ievērojamie ātriniekā – A. Rumba, J. Pētersons, A. Ībens u. c. Viņu sasniegumi ļoti suģestēja. Rēgulāri apmeklēju arī futbola, vieglatlētikas u. c. sacikstes. Vasarā, braucot no Rīgas un tēva mājām Lēdurgas pagastā, Vidzemē, kur tēvam piederēja veikals, vienmēr līdzī bija arī futbola bumba. Lēdurga, kur piedzimis Garlībs Merķelis, vienā pusē nav tālu no skaistās Turaidas, bet ziemeļu virzienā ātri var nokļūt reņģu galvaspilsētā Limbažos. Lēdurgas baznīcas augstais gailis var saskatīt pat Baltijas jūru pie Saulkrastiem. Jādomā, ka šis gailis ir vēl vecajā vietā. Lēdurgas baznīcas dārzā mēs tik dūšīgi metām pašdarinātu pašdarinātu paegļa koka šķēpu, ka reiz tas ielidoja manas vecākās māsas mutē un izsita augšējo priekšējo zobu. Labi, ka neielidoja acī.

Kad bija pagājuši 18 gadi kopš manas dzimšanas, 1909. gada 14. martā, es 1927. gada rudenī Rīgā iestājos Latvijas Universitātes lauksaimniecības fakultātē, kur varēja iekļūt ļoti viegli – bez konkursa. Es katrā ziņā vēlējos studēt, bet nezināju ko. Neviena fakultāte īsti nesaistīja, jo prāts nesās tikai uz rakstīšanu. Varbūt, ka šajā ziņā mani bikstīja tuva radniecība ar “Mērnieku laiku” autoriem brāļiem Reini

un Matisu Kaudzītēm. Arī mana māte ir dzimusi Kaudzītē. Reini pēdējo reizi redzēju puikas gados, 12 dienas pirms viņa nāves, kad tas vēl vecuma dienās nelaimīgās mīlestības dēļ no Saulkrastiem devās atpakaļ uz Piebalgu. Matīss savukārt vienmēr tad, kad no Piebalgas ieradās Rīgā, mitinājās mūsu dzīvoklī Ģertrūdes ielā 30. Allaž apbrīnoju Matīsa pedantisko kārtību. Uz zemnieka uzvalka nebija neviens puteklītis un kurpes spīdēja kā lakotas. Es vēl šodien, ejot gulēt, abas kurpes nolieku vienai otrai blakus ļoti kārtīgi, gluži tā, kā to mācīja Matīss.

Ar studijām mocijos daudzus gadus, bet nespēju sevi piespiest beigt universitāti, jo pamazām mana profesija kļuva žurnālis-

Arnolds Šmits pie savas mājas Melburnā

tika. Viss tas sākās tā, ka mans studiju draugs Nikolajs Seglenieks nolēma izdot laikrakstu *Sporta Pasaule*. Sākumā klājās smagi. Tas bija trīsdesmito gadu pašā sākumā. Domājām jau, ka avīzītes izdošanu vajadzēs pārtraukt, bet tad laime kaut kā nostājās mūsu pusē, un mēs jau varējām ieiet mazā Rīgas pagrabā, lai katrs noēstu lielu karbonādi par *SP* pirmo peļņu, ko tad arī vēlāk allaž dalījām uz pusēm. Bijām abi vēl tik jauni, ka pēc Latvijas likumiem paši nedrīkstējām būt avīzes izdevēji. Tāpēc par izdevēju parakstījās N. Seglenieka māte Anna Segleniece. Mums uzpūta panākumu vilnis un sākām *SP* publicēt 3 reizes nedēļā, bet lielu sporta sarikojumu laikā, piemēram 1936. gada Olimpisko spēļu dienās Berlīnē, tāpat arī vēlāk, kad Rīgā notika Eiropas meistarsacikstes basketbolā un ātrslidošanā, izdevām avīzi katru dienu, un *SP* sasniegta 15 000 eksemplāru lielu metienu. Rīgas avīzniecībā kļuvām “revolucionāri”, tāpēc, ka *SP* tehniskajā iekārtojumā meklējām jaunumus, pilnīgi atsakoties no veclaicīgās tipografiskās “skolas”.

Vācu okupācijas laikā bez darba *SP* vajadzēja pāriet arī vispārējā avīzniecībā. Faktiski es šo brīdi ļoti nožēloju, jo domāju, ka visu mūžu varēšu rakstīt tikai par sportu, bet tagad jāraksta arī par suņiem, zivīm, biedribu sapulcēm, dāmu modēm, mācītājiem, kurpniekiem, studentiem, profesoriem, latviešu lauksaimniecībām, veikalus skatlogem utt. Pāris reportāžas vai aprakstiņi man pašam tomēr galu galā ir mīļā atmiņā. Ja būtu nauda, tad es humoram par godu izdotu grāmatīņu

“Raibais smaids” ar kādām 10 vai 20 savām reportāžām par ļoti dažādiem tematiem. Darītu to vienkārši tāpēc, lai būtu kāda grāmatīņa arī no mūsu žurnālistikas un ne tikai no daiļliteratūras. Šo domu tāpēc neesmu atmetis.

Man jāpateicas ilgadējam draugam Vīlim Čikam par to, ka esam kopā varējuši uzrakstīt 3 sporta grāmatas “Sporta Latvija” (1955. g.), “Sporta smaids” (1961. g.) un “Zelts, sudrabs, bronza” (1963. g.). Kas zina – varbūt uzrakstām vēl kādu. Ak, kāda gan piespiešanās tad nepieciešama! Mūsu grāmatas domātas latviešu lielāko sportistu un neaizmirstamāko sportisko mirkļu godināšanai – lai medaļas pilnīgi nepārklātos ar putekļiem. Sacīju, ka man jāpateicas V. Čikam. Tā ir. Viņš allaž bijis uzņēmīgāks, tāpēc arī beidzis LU Lauksaimniecības fakultāti, bet es ne. Dzīve mūs bieži vadījusi blakus – sākumā Rīgas pilsētas 1.ģimnazijā, vēlāk Latvijas sporta biedrībā, tad universitātē, latviešu student korporāciju sadzīvē, satiekoties trimdā Bavārijā, un “kopā” esam arī tagad grāmatu rakstīšanā, kaut viņš dzīvo ASV un es Austrālijā, kur mans maižes darbs vēl vienmēr ir avīzniecība, strādājot *Austrālijas Latviešu* redakcijā, pa reizei šo to uzrakstot arī *Laikam* Ņujorkā.

Ja gribas atskatīties tālākā un tuvākā pagātnē, tad manā uztverē neatkarīgās Latvijas vislielākais sportists bija pasaules rekordists solšanā un olimpietis Jānis Daliņš, kas man tepat kaimiņos – pāri aiz kalniņa Melburnā, 1964. gada 5. novembrī viņam piepildījās 60 mūža gadu. J. Daliņš nebija tikai sportists, bet ar savu nacionālo apgaro-

tību simbolizēja visu jaunās Latvijas trauksmaino spēku un gribu ieiet pārējo brīvo pasaules nāciju saimē. Svešniecības dzīvē mūsu sporta izcilnieks bija peldētājs Jānis Konrads un arī viņa māsalīze, Austrālijā. Esmu redzējis vairākus J. Konrada pasaules rekordus peldējumus: neaizmirstami!

Latviešu daiļliteratūrā mani aizrauj otrs tagad pavisam tuvs kaimiņš Melburnā – atkal Jānis: par J. Daliņu 20 gadus vecākais Jānis Sarma. Es nebeidzu apbrīnot viņa meistarīgo stāstīšanas māku, kas man šķiet visimpozantākais moments J. Sarmas darbos un vispār latviešu literatūrā.

Manu dzīvi pilnīgi ir ietekmējusi piederība latviešu studentu korporācijai Selonijai, kuŗā esmu kopš 1928. gada rudens. Allaž saku paldies brāļiem Zēbaueriem, kas mani aizveda uz viņa tēva korporāciju Seloniju. Man gadījies darboties vienā otrā sabiedriskā organizācijā. Esmu šo darbību vērtējis un pārvērtējis, beidzot izlemjams visus savus atlikušos spēkus ziedot vienai organizācijai – savai korporācijai.

Dzīvojot sportā un korporācijā, es vienmēr esmu bijis jaunatnes vidū: sportā ienāk jaunas zvaigznes, un korporācijā jauni kommitoņi. Līdz šai dienai tāpēc neesmu jutis vecuma – gribas vēl vienmēr smiet un diēt līdzī jaunajiem, neizslēdzot viņu stikus un niķus. Jāsaka tā: pat vecums no pārgalvībām un vieglprātības dažreiz neglābj!

No grāmatas “Pašportreti”, sastādījis Teodors Zeltiņš. Grāmatu Draugs, 1965.

“Strēlerte un divi Johansonī”

Zinātniskā un mūzikāli literārā konference “Strēlerte un divi Johansonī” 6. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā veļtā trim vienas ģimenes šā gada jubilāriem – dzejniecei un tulkotājai Veronikai Strēlertei (1912–1995), esejistam, kultūrvēsturniekam, grāmatniekam, reliģiju un mitoloģijas pētniekam, dzejniekam Andrejam Johansonam (1922–1983) un dzejniekam, skolotājam un mūzikim Pāvilam Johansonam (1947).

Konferences 1. daļā tiks aplūkoti dažādi Veronikas Strēlertes, Andreja Johansonā un Pāvila Johansonā literārās darbības un personības aspekti. Konferencē līdzās Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta (LU LFMI) pētniekiem Ritai Grīnvaldei, Ievai E. Kalniņai un Ingunai Daukstei-Silasproģei - Lilita Zaļkalne (Stokholmas Universitāte), Jānis Krēslis, jr. (Stokholmas Karaliskās bibliotēka), Viesturs Zanders un Mārtiņš Mintauris (Latvijas Nacionālās bibliotēka) un Astra Skrābāne (Ventpils Augstskola), ilggadējā Rakstniecības un mūzikas mūzeja fondu glabātāja Anna Egļena un viens no jubilāriem – Pāvils Johansons.

Konferences 2. daļā literāri mūzikāli notikums ar Veronikas Strēlertes, Andreja Johansonā un Pāvila Johansonā dzeju, arī paša autora Pāvila Johansonā lasījumā, un dažādu komponistu kom-

ponētā Veronikas Strēlertes dzeja, aktieŗu Agneses un Matisa Budovsku, Ievas Paršas, Agneses Egļinas, jauniešu koŗa “Balsis” ar diriŗentu Intu Teterovski un Pāvila Johansonā izpildījumā. Vakara pasākuma vadītājs Orests Silabriedis. Konferences gaita translēta tiešsaistē LU LFMI Facebook kontā.

Konferences norisi atbalsta Latviesu Fonds, Valsts kultūrkapitāla fonds un Latvijas Republikas Kultūras ministrija.

Veronikas Strēlertes jubilejas mēnesī nāks klajā dzejnieces Rakstu 3. sējums, ko sastādījusi literatūrzinātniece Ieva E. Kalniņa. Grāmatas izdošanu atbalsta Haralda Biezā fonds (Zviedrija) un Valsts kultūrkapitāla fonds.

Latviešu rakstniecību un Latvijas kultūrtelpu cauri gadu desmitiem, pat gadsimtiem veidoja un veido arī dzimtas un radu saimes. Latviešu literatūra, literatūras vēsture un kultūras vēsture

nav iedomājama bez dzejnieces un tulkotājas Veronikas Strēlertes (1912–1995), esejista, kultūrvēsturnieka, grāmatnieka, reliģiju un mitoloģijas pētnieka, dzejnieka Andreja Johansonā (1922–1983) un dzejnieka, mūziķa (mūzicēja grupā “Dundurs”, jauniešu rokgrupā “Sauls brāļi” kopā ar Juri Kronbergu, Austri un Uldi Grašiem) un pedagoga Pāvila Johansonā (1947). Pāvils Johansons atzinis: “Es Latvijai piederu caur saviem vecākiem”.

2022. gads ir Veronikas Strēlertes, Andreja Johansonā un Pāvila Johansonā jubileju gads. Un tā ir lielska iespēja profesionāli runāt, analizēt, rosināt domāt un ieinteresēt plašāku interresentu auditoriju par šim daudzpusīgajām personībām literatūras un laikmeta kontekstā, vēlreiz atgriezties pie viņu devuma, literārajām tekstiem un vērtēt, ko tie nozīmē 21. gs. lasītājiem, aktualizēt viņu darīto, rakstīto, sacīto savā laikā (Latvijas brīvvalsts laikā un trimdā), rosinot lasīt un pārlasīt viņu darbus.

Cik bieži, lasot viena vai otra dzejnieka un rakstnieka literāro devumu, lasītājs aizdomājas par viņu likteņiem, īpaši, ja domājam par Otrā pasaules karā izskaņu, kas simtiem tūkstošu latviešu aizveda bēgļu gaitās uz karā postīto Vāciju, vai bēgļu laivās uz Zviedriju. Savukārt, noslēdzoties t. s. mazās Latvijas laikam, proti, latviešu bēgļu nometņu laikam Vācijā, aizsākās “li-

lā izklišana” (Valža Krāslavieša apzīmējums). Latvieši kā vienkāršo darbu strādātāji nonāca savās jaunajās mītnes zemēs – Anglijā, ASV, Kanadā, Austrālijā, Dienvidamerikā, neliels skaits palika Vācijā un arī Zviedrijā. Uz ilgiem gadiem šīs abas pasaules bija šķirtas. Šis laiks devēts arī par laiku abpus dzelzs priekškarām. Un, tikai atjaunojot Latvijas valstisko neatkarību, šīs abas puses vairāk tuvinājās, metot tiltus. Tiesa, nereti jau krietni agrāk daļa trimdas latviešu, tostarp arī rakstnieki un dzejnieki “šķērsoja robežas”, meklēja “spraugas”, lai ik pa laikam atgrieztos Latvijā, kas gan bija krietni mainījies. Meklēja garīgo un literāro sasaisti. Tas nebija viegli, tas nereti polarizēja sabiedrību abpus. Un tomēr aizvien urdī jautājums, vai mēs viens otru saprotam? Tikai 20. gs. 90. gadu sākumā Latvijā “atgriezās” trimdā tapušās grāmatas, mākslas darbi, arī šobrīd latviešu trimdas grāmatas atrodamas Latvijas bibliotēkās. Tās kļuva pieejamas interresentam, jo iepriekš bija glabātas grāmatu krātuvju specfondos un pieejamas vien šauram lokam ar īpašām atļaujām.

Dzejniece Veronika Strēlerte Latvijā atstāja kā pazīstama un iemīļota dzejniece. Viņa jau bija pieredzējusi vienas bēgļu gaitas Krievijā Pirmā pasaules karā laikā, tiesa, kā mazs bērns. Veronika Strēlerte bija beigusi mācības Jelgavas 4. pamatskolā, Auces pa-

matskolā, Jelgavas 2. ģimnazijā, Rīgas 2. pilsētas vidusskolā, beigusi Latvijas Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātes Romāņu filoloģijas nodaļu. Atstājot Kurzemes krastu, Veronikas Strēlertes literārajā purā bija divi dzejas krājumi “Vienkārši vārdi” (1937) un “Lietus lāse” (1940).

Andrejs Johansons bija beidzis mācības Valda Zāliša pamatskolā un Rīgas 1. ģimnazijā, uzsācis studijas Latvijas Universitātē, kā ģimnāzists pārtulkojis Dž. G. Bairona “Manfrēdu” (1939), atdzejojis angļu liriku un kopā ar Anšlavu Egļiti izdevis kopdzejas krājumu “Mijkrešļi” (1941).

Veronika Strēlerte un Andrejs Johansons Otrā pasaules karā beigu posmā bija nonākuši Vācijā. 1945. gada sākumu aizvadīja Berlīnē, tomēr 1945. gada martā atgriezās Kurzemē un 1945. gada 8. maijā kopā ar Andreju Egļiti, Uldi Ģermani un citiem kāpa vienā no pēdējām laivām, kad atstāja tolaik jau degošo Liepāju, izjūtas Veronika Strēlerte atklājusi dzejoli “Kurzemes krasts”.

Dēls Pāvils Johansons piedzima Stokholmā, viņš raksta un dzied latviešu valodā, viņam ir būtiska pieredzības sajūta. 1973. gadā Veronika Strēlerte (kā Rudīte Johansone) kopā dēlu Pāvilu pirmo reizi atgriezās Latvijā. Dēls Pāvils pirmoreiz bija Rīgā, skatīja vecāku stātos un atmiņās pieminēto Latviju, bija arī vilšanās – “Atmosfera bija tāda, it kā kāds būtu uzlicis smagu vāku virs jumtiem, virs cilvēku galvām.” Un, tomēr viņš atgriezās un pēcatmodas laikā atzina, ka “tagad Rīga ir citādāka. Nomācošais vāks ir pacelts”. Rīga viņa tēva Andreja Johansonā grāmatās bija tik daudzkrāsaini aprakstīta – “esmu lepns par tēvu, kas ar tādu sirdsdedzi bija pieķēries pilsētai kā savai dvēselei, to arī aprakstot grāmatās”. Andrejs Johansons kopš Latvijas atstāšanas 1945. gada 8. maijā uz Latviju vairs nedevās.

Veronika Strēlerte un Andrejs Johansons literāro darbību turpināja trimdā Zviedrijā – Veronika Strēlerte kā dzejniece un atdzejojāja (iznāca dzejas krājumi “Mēness upe” (1945), “Gaismas tukšneši” (1951), “Zelastības gadi” (1961) un “Pusvārdiem” (1982)), Andrejs Johansons, mērķtiecīgi turpinot izglītību, ieguva doktora grādu (1964), kļuva par mācībspēku Stokholmas Universitātē, spožu esejistu, Rīgas kultūrvēstures aprakstītāju (“Rīgas svārki mugurā” (1966), “Visi Rīgas nami skan” (1970)), Pāvils Johansons, saglabājot sevī latvisko kodu un latviešu valodu, ilgus gadus vadīja Stokholmas latviešuskuolu, veiksmīgi darbojas Zviedrijas latviešu, īpaši sava laika jauniešu sabiedriskajās un kultūras aktivitātēs, un zviedru vidē; un Latvijā kļuva pazīstams Atmodas laikā, uzstādamies arī “Mikrofona” aptaujas koncertā un izpildot savu kompozīciju “Patētiskās kvartas” ar Aleksandra Čaka dzeju. Viņš ir trīs dzejas krājumu – “Sudraba ceturksnis” (1968), “Patskaņi un līdzskaņi” (1976), “Paisums un bēgums” (2016) – autors.

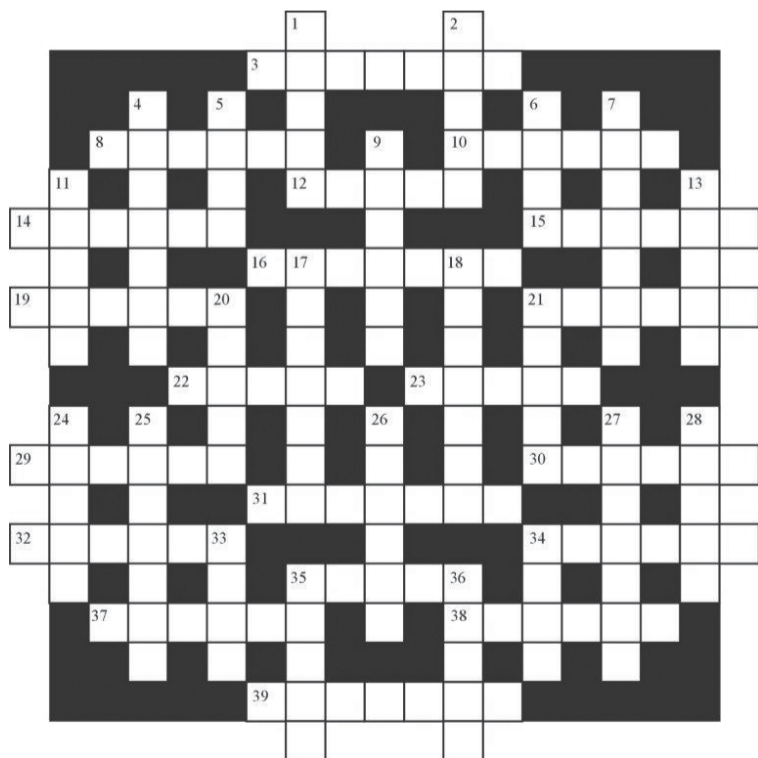

ZINĀTNISKA
UN LITERĀRI
MUZIKĀLA
KONFERENCE
2 DAĻĀS

STRĒLERTE
UN DIVI JOHANSONI

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Limēniski. 3. Audu vai organu bojājumi ārējas iedarbības rezultātā. 8. Aukstais ēdiens. 10. Lielupes satekums. 12. Sastiprinājuma elements. 14. Bikla, nedroša. 15. Sievietes vārds (*febr.*). 16. Akūta bērnu infekcijas slimība. 19. Krokoti veļaiģīgi sievietes svārki. 21. Virieša vārds (septembri). 22. Asinsvads (*no-*

vec. vārds). 23. Asinsrites organs. 29. Stalts zirgs. 30. Somu pirtis. 31. Labības kulšanas paliekas. 32. Rotaļas. 34. Daudzgadīgs lapu sukulents. 35. Tīlpuma mērvienība. 37. Īriss. 38. Viriešu balss. 39. Ēdama gliemene.

Stateniski. 1. Skrējiens, brauciens pa dabiski šķēršlotu apvidu. 2. Dabas parādība. 4. Biezs

papīrs. 5. Iecere. 6. Zvejas tīkla sastāvdaļa. 7. Kādam apvidum raksturīgie laika apstākļi. 9. Mērķa dzimtas dzīvnieki. 11. Dienvidu augi, kuŗu lapas lieto kā garšvielu. 13. Ābolu šķirne. 17. Chroniska locītavu slimība. 18. Medicīniska iestāde. 20. Dzīvībai bīstamas vielas. 21. Pārtikas produkts. 24. Zoba mikstie audi. 25. Akūta infekcijas slimība. 26. Karpu dzimtas zivs. 27. Sīki samalcinātas cietas vielas. 28. Upe Vidzemē. 33. Priežu mežs. 34. Zodiaka zvaigznājs. 35. Ūdens agregātstāvoklis. 36. Zivs, no kuŗas ikriem gatavo melno kaviāru.

Krustvārdu mīklas (Nr. 37) atrisinājums.

Limēniski. 4. Aorta. 5. Piepes. 7. Prieks. 10. Tacis. 11. Kaperi. 12. Upenes. 13. Salakas. 16. Ap-sara. 19. Ponijs. 22. Niedres. 23. Serums. 24. Viraks. 25. Spītība. 26. Termas. 28. Asorti. 30. Stagsars. 35. Esteri. 37. Cipsla. 38. Mīrte. 39. Susuri. 40. Nereta. 41. Ņenci.

Stateniski. 1. Pastila. 2. Trūce. 3. Kapsula. 5. Puksts. 6. Elpa. 8. Erna. 9. Siseņi. 14. Lielība. 15. Kārtība. 17. Piere. 18. Rumba. 20. Otīts. 21. Jokot. 27. Rudens. 29. Rotaļa. 31. Tāimīņš. 32. Rācenis. 33. Ātes. 34. Usne. 36. Arona.

MĀRIS
BRANCIS

G. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā apmeklējama Ginta Strēļa rotu un skulptūru izstāde "Pusceļā". Rotu izstādes ir visai reta parādība Latvijas kultūras dzīvē. Parasti tās papildina gleznu, grafikas vai lietišķās mākslas skates. Rotas ir nelielas pēc formas, darinātas no sudraba un zelta, tajās iestrādāti dārgakmeņi un pusdārgakmeņi, kas vilina ne tikai sievietes, bet arī zagļus un laupītājus. Tādēļ mākslinieka un jelgavnieku uzdrošināšanās ir visai riskanta un vienlaikus ļoti apsvicama. Tiesa gan, mūsdienās muzeji un daudzas citas iestādes ir apgādātas ar novērotāju kamerām, kādēļ garnadziem ir visai grūti nemanāmi iedzīvoties šāda veida vērtībās.

Rotkalis Gints Strēlis, beidzis Rīgas Lietišķās māksla vidusskolas metalpstrādes nodaļu,

Saules suņi

Rotas

devās uz Tallinu, kur studēja Mākslas Universitātes metallmākslas nodaļā un beidza to 1992. gadā. Izstādēs piedalās jau kopš 1990. gada gan Rīgā, Valmierā un Jelgavā, gan Bostonā (1993) un Ņujorkā (1994), kā arī Vācijā.

Viņa darbi ir dekoratīvi un tēlaini, to īstenošanai izmantots sudrabs, melchiors, misiņš, karpars, zelts, pusdārgakmeņi un citi materiāli. Tos raksturot ir visai sarežģīti. Skatītāji un speciālisti te pamana atskaņas no asīriešu, ēģiptiešu, indiāņu un vikingu mākslas, kas papildinātas ar latviešu rakstiem un seniem ornamentiem. "Es esmu kā sūklis, kuŗš uzsūc visu, ar ko sastopos," mākslinieks atzīstas. Studiju laikā Igaunijā viņa kursa biedri bija gan lietuvieši un igauņi, gan gruziņi un citu tautu pārstāvji, no kuŗiem daudz ko patapinājās. Kā ikviens mākslinieks, arī Gints Strēlis jaunām idejām ierosmi rod rotām un lietišķai mākslai veltītās grāmatās un žurnālos. Rezultātā rodas neatkarīgi darbi, kas pārsteidz ar tehniku daudzveidību,

ar ornamentu bagātību, ar detaļu precizitāti, radošo brīvību un eleganci. Tās apbuŗ ne tikai sievietes, kuŗas kāro iegūt savā īpašumā gredzenus, kaklarotas vai piespraudes, bet arī vīriešus, kuŗu vīrišķību izceļ piemērota rokassprādze vai gredzens. Gints Strēlis sūkstās, ka vīrieši maz nēsā atbilstošas rotas, baidīdamies izskatīties sievišķīgi.

Daudznozīmīgas ir arī viņa skulptūras, kas sasaucas ar senām teikām un leģendām par pasaules radišanu. Par to vēsta darbu nosaukumi – "Saules laiva", "Pasaules koks", "Saules koks". Tie liek padomāt par Bībeles un citu teiku daudznozīmību, tajās paslēpto pasaules gudrību. Arī tās ir rūpīgi pārdomātas un perfekti nostrādātas.

Savu 60 gadu jubilejas izstādī Gints Strēlis nosaucis par "Pusceļā". "Pusceļš ir aptuvens attālumš starp sākumu un mērķi. Starp ideju un rezultātu. Starp rotu un lietotāju. /./ Tas iezīmē apziņu, ka esam mūžīgā izaugsmē un kustībā starp ideju, procesu un gala iznākumu. To īso brīdi, kas svinīgi stiprina nā-

kamo pakāpienu aizvien jaunu mērķu un ideju kalšanai," lasām izstādes anotācijā.

Izstādī papildina viņa zīmējumu un ideju digitālie palielinājumi, kas ļauj skatītājam iedziļināties radošā procesa noslēpumos. Šajā ziņā jubilāram palīdzējis dēls Roberts, kuŗš savulaik papildinājis Ņujorkā. Te jāatklāj, ka lielformāta zīmēju-

Greznais pusceļš

Arvīda un Margas Spertālu balva

mi papildina un organizē telpu, kuŗā uz postamentiem aplūkojamas rotaslietas un skulptūras. Kas to lai zina, bet, iespējams, Gintā Strēlī pārceļojis vectēva, Jelgavas profesionālā teātra dekoratora Arvīda Spertāla gars, kas izcēlās ar izcilu telpas izjūtu, radošo nemieru un nepārtrauktiem atradumiem. Te nav lieki piebilst, ka jubilārs ir darinājis arī Arvīda un Margas Spertālu balvu, ko Jelgavas novads piešķir par izcilu scēnografiju teātrī.

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

MATISS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU ĻUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas,
kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privāto sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS SPORTS SPORTS

LATVIEŠI ATSAUC DALĪBU BOBSLEJA UN SKELETONA FEDERĀCIJAS KOMITEJĀS, KUR IEVĒLĒTI KRIEVIJAS PĀRSTĀVJI

Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācijas (LBSF) ģenerālsēkretārs **Zintis Ekmanis** (*attēlā*) un LBSF valdes loceklis Kristaps Kotāns ir atsaukuši savu dalību no Starptautiskās Bobsleja un skeletoņa federācijas (IBSF) attiecīgi Kalendāra komitejas un Parasporta komitejas, jo komiteju dalībnieku vidū ir arī kara izraisītās Ukrainā Krievijas pārstāvis, paziņoja LBSF. IBSF publiskotajos komiteju sastāvos 2022. – 2026. gadam Latvijas pārstāvji tika ievēlēti sešās komitejās, bet divi komiteju dalībnieki no atrašanās vienā komitejā ar Krievijas pārstāvjiem atteicās.

Latvijas pārstāvji vēstulē IBSF prezidentam Ivo Feriani pauz sašutumu par IBSF Izpildkomitejas lēmumu atļaut Krievijas pārstāvjiem ieņemt vietas IBSF komitejās, ņemot vērā "Krievijas spēku neizprovocēto un nepamatoto iebrukumu neatkarīgā valstī Ukrainā".

"Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) ir reaģējusi uz šo globālo nosodījumu, un ir neizskaidrojami, ka IBSF nerīkojas tāpat," prezidentam Feriani adresētā vēstulē raksta Kotāns un vēl pieci no deviņiem Parasporta komitejas pārstāvjiem no Norvēģijas, Kanadas, Lielbritānijas, ASV un Polijas, kuri atsauca savu dalību komitejā, jo tajā iekļauts Sergejs Parhomenko no Krievijas.

"Tie, kuri apgalvo, ka Krievijas valdības rīcību nevajadzētu piesaistīt atsevišķiem olimpisko sporta organizāciju pārstāvjiem, ir pilnīgi naīvi. Nav nekādas atšķirības starp starptautisko sportu un Krievijas valdības propagandas mašīnu. Pat Parasporta komitejā norīkotais Krievijas pārstāvis ir pašreizējais Krievijas armijas dalībnieks. Šī situācija mums ir pilnīgi nepieņemama, un mēs kopā un individuāli esam nosūtījuši izstāties no Parasporta komitejas un nesadarbosimies ar Krievijas pārstāvjiem, kamēr turpināsies Krievijas iebrukums Ukrainā," minēts vēstulē.

Vēstuli IBSF prezidentam Feriani ir nosūtījusi arī LBSF, uzsverot savu nostāju neestrādāt vienotā no IBSF konsultatīvajām komitejām, kurās ir iesaistīti Krievijas pārstāvji, kamēr turpināsies agresija Ukrainā.

"Visa civilizētā pasaule nosoda agresora veiktās zvērības Ukrainā un aktīvi iesaistās cīņā pret šo cilvēcisko vērtību degradāciju. Tāpēc es uzskatu, ka nav iespējams atrasties vienā komitejā ar agresorvalsts Krievijas armijas kapteini. Ar šo es izstājos no dalības IBSF Kalendāra komitejā," vēstulē norāda Ekmanis, reaģējot uz

Parhomenko iekļaušanu arī Kalendāra komitejā

Tikmēr Sporta komitejā arī šajā olimpiskajā ciklā turpinās būt Latvijas bobsleja komandas treneris un LBSF valdes loceklis **Sandis Prūsis**. "Mēs esam tāda kā pirmā instance, kas izskata katras valsts federācijas priekšlikumus, pārsvarā par noteikumiem. Pēc tam spriežam, strīdamies, ja vajag, kaut ko palabojam vai uzlabojam, un pēc tam šos priekšlikumus nododam tālāk Izpildkomitejai, kuŗa apstiprina vai noraida tos," sporta komitejas uzdevumus atklāj Prūsis. Viņš gan arī neslēpj, ka iepriekšējos divus gadus pandēmijas ietekmē komitejas tikšanās notika attālināti, kas vairāk atgādināja prezentācijas formātu, izpaliekot diskusijām klātienē un arī aizkulišu diskusijām, kas "arī nav mazsvarīgas".

Savukārt Materiālu komitejā ievēlēts treneris un BTC bobsleja kamanu autors **Jānis Skrastiņš**, kuŗam šīs komitejas darbs nav svešs, jo viņš bija komitejas dalībnieks, kad strādāja ASV izlasē. "Darbs materiāla komitejā nedod nekādas īpašas priekšrocības vienai valstij. Maijā iepriekšējā komiteja pieņēma noteikumu izmaiņas, kas liks vāciešiem pārtaisīt savus bobus. Komitejas priekšsēdis ir vācietis Kristofs Langens, kuŗš iepriekšējās sezonas trenēja Šveices sportistus, un arī viņš ir ieinteresēts pieņemt tādu lēmumu, lai vienai valstij nebūtu dominances šajā sporta veidā. Noteikumi jau visām komandām ir vienādi, tikai jābūt vēl precīzākiem punktiem, lai novērstu dažādu veidu noteikumu interpretāciju," skaidro Skrastiņš. Materiālu komitejā ievēlēts arī **Mārtiņš Mihņevičs**, kuŗš gan pārstāvēs Kanadas intereses, kā arī Mārtiņš Ķirķis, kuŗš ievēlēts kā IBSF pārstāvis. Savukārt Trašu komitejā darbosies kādreizējais Latvijas bobsleja izlases pilots un tagadējais sacensību tiesnesis **Gatis Gūts**, bet Medicīnas komitejā ievēlēts **Filips Bernadskis**. Komitejas tiek ievēlētas uz četriem gadiem – uz vienu olimpisko ciklu. Šajā laikā komiteju uzdevums ir nodrošināt dažādu priekšlikumu izskatīšanu un noteikumu labojumus, lai veicinātu vienlīdzīgu konkurenci visu dalībnieku vidū.

GRAUDIŅA/SAMOILOVA TŪRES ELITES POSMĀ IZCĪNA OTRO VIETU

Anastasija Samoilova un Tina Graudiņa

Francijas galvaspilsētā slavenajā "Roland Garros" tenisa stadionā risinājās starptautiskās tūres "Elite 16" līmeņa turnīrs, kas pulcēja vispēcīgākos dalībniekus. Latvijas plūdmales volejbolu Francijas galvaspilsētā pārstāvēja tikai Graudiņa un Samoilova, aizvadot pir-

mo turnīru, kopš par dueta treneri kļuva polis Damjans Vojtassiks.

Tina Graudiņa un Anastasija Samoilova sacensību posmā uzvarēja izslēgšanas pirmās kārtas spēlē un nodrošināja dalību pusfinālā. Graudiņa/Samoilova ceturtdaļfinālā ar 2:0 (26:24, 21:16) pārspēja šveicietes Ninu Brunneri/Tanju Hiberli, kam Latvijas duets zaudējumu sagādāja arī augusta Eiropas čempionāta finālā.

Viena no labākajām Latvijas plūdmales volejbolistēm Anastasija Kravčenoka pēc kāzām 2022. gada vasaras beigās ar Michailu Samoilovu pieņēmusi vīra uzvārdu. Latvijas pāris iepriekš grupā zaudēja Dudai/Ramosai (1:2), bet uzveica kvalifikāciju pārvarējušo Slovēnijas pāri Tjašu Kotniku/Tajdu Lovšinu (2:0) un vācietes Sandru Itlingeru/Karlu Borgeri (2:0).

Cīņā par vietu finālā Graudiņa/Samoilova aizvadīja, vēlreiz tiekoties ar galvenajām favoritēm brazilietēm Dudu/Anu Patrisiju Ramosu, kam zaudēja grupas kārtā. Tina Graudiņa/Anastasija Samoilova turnīra pusfinālā guva panākumu un varēja cīnīties par zeltu. Graudiņa un Samoilova, kuŗas turnīrā izlikta ar deviņo numuru, pusfinālā ar 2:1 (21:17, 11:21, 17:15) guva panākumu pār sacensību pirmo numuru pasaules čempionēm no Brazīlijas Eduardu Lizboā un Anu Patrisiju Silvu.

Finālā Latvijas pāris stājās preti Nīderlandes duetam Raisai Shonai/Katjai Stamai, kuŗām turnīrā ticis 10. numurs. Graudiņa un Samoilova, kuŗas turnīrā izlikta ar deviņo numuru, zaudēja ar 0:2 (16:21, 20:22). Par sniegumu Parīzē Latvijas duets nopelnīja 1100 punktus.

Tūrē līdz sezonas beigām ir paredzēti vēl trīs "Elite 16" posmi, tomēr to dalībniekiem jāreķinās ar izaicinošiem ceļojumiem, jo sacensības novembrī notiks Dienvidāfrikā, Brazīlijā un Austrālijā.

VK JELGAVA VOLEJBOLISTES IZCĪNA LATVIJAS SUPERKAUSU

VK "Jelgava" volejbolistes Jūrmalā kļuva par Latvijas Superkausa ieguvējām, titula spēlē ar 3:1 pārspējot Rīgas Volejbola skolu/Latvijas Universitāti (RVS/LU). Uzvarētājām pa 14 punktiem guva komandas kapteine Liene Šimkuse un Monta Urbāne. Abas Superkausa pretendentes tikās trešo reizi, un pa vienai uzvarai iepriekš bija gan RVS/LU, gan Jelgavas vienībai. RVS/LU uz Superkausa pretendēja kā Latvijas čempiones, tiekoties ar 2021. gadā Latvijas kausu ieguvušajām VK "Jelgava" volejbolistēm.

Superkausa spēlē vīriešiem valsts čempioni un Latvijas kausa īpašnieki "Jēkabpils Lūši" spēlēja pret "RTU Robežsardze/Jūrmala" volejbolistēm. Gan sievietēm, gan vīriešiem balvu fonds posmā ir pa 150 000 dolaru.

3x3 BASKETBOLISTI UZVAR PASAULES TŪRES POSMĀ FILIPĪNĀS

Komanda "Rīga" ar Nauri Mjezi, Kārli Paulu Lasmani, Agni Čavaru un Edgaru Krūmiņu ierindā svinēja uzvaru Pasaules tūres

"Masters" posmā. Finālā "Rīga" ar 21:19 pieveica ar pirmo numuru izsētos Beļģijas "Antwerp" basketbolistus.

Finālā "Rīga" ar 21:19 pieveica ar pirmo numuru izsētos Beļģijas "Antwerp" basketbolistus. Miezis ar desmit punktiem bija rezultatīvākais fināla dalībnieks. Viņš realizēja četrus no pieciem viena punkta metieniem, kā arī pa diviem no trim tālmetieniem un soda metieniem. Lasmanis guva sešus punktus, Krūmiņš sakrāja pa trim punktiem un atlekušajām bumbām, bet Čavars diviem punktiem pievienoja piecas atlekušās bumbas un divas rezultatīvas piespēles. Pretiniekiem septiņus punktus sakrāja Ferforts, piecus – Donkors

DAILSLIDOŠANA

Latvijas daiļslidotājs Deniss Vasiļjevs Slovēnijā sasniedza ceturto vietu šajā programmā Starptautiskās Slidošanas savienības (ISU) "Challenger" serijas sacensībās.

Vasiļjeva slidojumu tiesneši novērtēja ar 69,66 punktiem.

OSTAPENKO TRĪS SETU CĪŅĀ ZAUDĒ KANEPI

Latvijas spēcīgākā tenisiste Aļona Ostapenko Tallinā nepārvarēja pirmo kārtu Sieviešu tenisa asociācijas (WTA) turnīrā. Ostapenko cīņā par vietu astotdaļfinālā trīs setos ar 6:4, 4:6, 0:6 zaudēja Igaunijas otrajai raketei Kaijai Kanepi un turnīru noslēdza ar viena ranga punkta guvumu.

Aļona Tallinā ieradās pēc ilga ceļojuma no iepriekšējā turnīra Dienvidkorejā un iepriekš intervijā Latvijas Televīzijā atzina, jūtas

sagurusi. Panākusi neizšķirtu pirmajā setā 4:4, Aļona bija pārāka nākamajos divos geimos, kas viņai nodrošināja uzvaru setā. Savukārt otrajā setā Ostapenko ātri nonāca zaudētājās ar 0:5, līdz izmantoja medicīnisko pārtraukumu, kuŗā viņai mērija asinsspiedienu. Izšķirošajā setā jau dominēja Kanepi, liedzot pretiniecei gūt pat vienu punktu. Turnīrā ar piekto numuru izlikta Ostapenko ieņēma 17. vietu WTA rangā, kur 37 gadus vecā Kanepi ierindota 32. pozīcijā.

PALICIS ĀTRSLIDOŠANĀ – REKORDISTS HARALDS SILOVS TRENĒ LATVIEŠUS VĀCIJĀ

Cinijies ar neziņu, kas gaidāms pēc karjēras, ātrslidotājs Haralds Silovs ir atradis jaunu aicinājumu. Viņš mazā Vācijas pilsētiņā Incelē ir viens no treneriem komandā, kuŗā pulcēti dažādu valstu sportisti. Silovs paņēmis līdzi arī trīs daudzsoļošas latviešu slidotājas un tā mēģina turpināt Latvijas ātrslidošanas tradīcijas.

Jaunās sportistes jūlijā sevi labi apliecinājušas treniņnometnē, un Haralds viņās saskata labu potenciālu. Latvietēm treniņi Incelē ir gan šorttrekā, gan ātrslidošanā. "Arī Incelē varu darīt visu, kas ir manos spēkos, lai Latvija nepazūd no ātrslidošanas skatuves. Mūsu meitenes vest uz Inceli bija viņu vecāku iniciatīva, kuŗu savukārt es atbalstīju."

Lēmumu 36 gadu vecumā noslēgt sportista karjēru Silovs nenožēlo – viņš šobrīd nevar iztēloties, ka startētu kaut vai vēl vienu sezonu. Pēdējās pāris sezonas bijušas ļoti smagas un paņēmušas daudz – salauzta roka un ar sāncensu slīdu sagriezta kāja, kā arī ilgi bija neskaidrība, vai maz nopelnīta ceļazīme uz pēdējo lielo mērķi, Pekinas olimpiskajām spēlēm. Tāpat katru gadu nogurdinājusi treniņu un sacensību spriedze, kas izsmēlusi resursus. "Sportista karjēra no manis paņēmusi ļoti daudz resursu. Vēl joprojām no treniņiem un ikdienas režīma jūtos saguris. Īpaši pēc Pekinas". Haralds daudz seko līdzi arī notikumiem Ukrainā, un viņš uzsver, ka šis valsts tauta viņu iedvesmo, bet "Rietumeiropa ir ļoti piesardzīga, reizēm glēva."

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskā draudzes dievkalpojums 9. oktobrī plkst. 13 Akas ielā 13 un attālināti. Kalpos māc. Dace Balode (ar kafijas galdu un svētdienas skolu). **16. oktobrī** plkst. 14 Jaunajā Sv. Ģertrūdes baznīcā Baznīcas 100 gadu jubilejas svētku dievkalpojums, kalpos archibiskape Lauma Zušēvica.

VĀCIJA

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *St. Ludwigskirche, Wredestraße 24, (Wredestraße-Bismarckstraße krustojumā)*. **9. oktobrī** plkst. 15. Kalpos mācītājs Rolands Eimanis un diakone Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma jūs esat laipni aicināti uz sabiedrisku tikšanos draudzes namā ar kafijas galdu un līdzi paņemt griezīmus. Tā kā šis būs mūsu pēdējais dievkalpojums šogad, tad mēs šīs reizes kolekti ziedosim Svētajai Ludviķa baznīcai kā mazu pateicību par viņu viesmīlību.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **16. oktobrī** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.